

**Alen: het Belgisch
grondwettelijk geweten**

pp. 4-5

**NFK: Nieuwe
Feministische Kring?**

p. 7

**Sophia bezingt
eenzaamheid en
desillusie**

p. 12

REVOLUTIONAIR ARREST ZORGT VOOR RECHTSONZEKERHEID

Raad van State keert student de rug toe

Wie het oneens was met de beslissing van een onderwijsinstelling kon tot voor kort bij de Raad van State (RvS) een beroep tot vernietiging instellen. Vorige maand verklaarde de RvS zich plots onbevoegd om kennis te nemen van geschillen waarbij een vrije onderwijsinstelling is betrokken. Deze uitspraak heeft ook ernstige gevolgen voor de studenten aan de KU Leuven.

De RvS oefent als administratief rechtscollege controle uit over zowat alle overheidsbeslissingen. Dat kan gaan van bouwvergunningen en gemeentelijke reglementen tot koninklijke besluiten die niet overeenstemmen met de wet. Het officieel onderwijs behoort integraal tot de overheid, dus uitspraken van examencommissies en tuchtmaatregelen behoren volledig tot de bevoegdheid van de RvS. In België is de onderwijsvrijheid verankerd in de grondwet en kunnen vrije instellingen op eigen houtje diploma's uitreiken. De overheid behoudt zich echter het recht voor om de diploma's officieel te erkennen.

GEKISSEBIS

Jarenlang was het uitgesloten dat de RvS zich zou gaan inmengen in de vrije instellingen. In het baanbrekende arrest-Scheuermann, later bevestigd in het arrest-Franssen begin jaren tachtig, wordt echter uiteengezet dat vrije instellingen in feite een overheidsfunctie uitoefenen voor zover zij oordelen over de uitreiking van diploma's die toegang geven tot de arbeidsmarkt en die dus een zaak zijn van algemeen belang. Oorspronkelijk interpreteerde men dit nog beperkt door enkel in te gaan op zaken die betrekking hadden op het laatste jaar en dan nog enkel voor wettelijke diploma's die toegang gaven tot bepaalde beroepscategorieën.

De Nederlandstalige afdeling heeft deze leer stelselmatig uitgebreid. Niet geslaagd zijn in het eerste jaar belemmert ook de studies, dus waarom zou men dat ook niet beoordelen? Wat voor universiteiten gold, werd ook toegepast op hogescholen en zelfs op het secundair onderwijs zodat men in beroep kon gaan tegen beslissingen van klassenraden. Ook voor andere zogenaamde wetenschappelijke diploma's werd een beroep mogelijk geacht. Een Vlaamse eerste kanner arabistiek kon dus zonder probleem bij terecht bij de RvS.

Een Waalse student in hetzelfde geval zou op een uitspraak 'onbevoegd' hebben gestoot. De Franstalige afdeling bleef immers zeer terughoudend. Een student rechten zou bijvoorbeeld wel nog hebben kunnen procederen, omdat een diploma in de rechten, als sleutel tot de advocatuur, door de

Deze Veto staat in het teken van het recht: een revolutionaire uitspraak op onderwijsvlak (p. 1), Alen die nu in het Arbitragehof zetelt (pp. 4-5) en last but not least: middelpunt over een juridisch steekspel dat miljoenen mensenlevens kan kosten (pp. 8-9).

wet wordt erkend. Hoewel niet alle Belgen gelijk waren voor de RvS, leverde dit komunitair gekissebis geen onoverkomelijke problemen op omdat de twee afdelingen enkel uitspraak deden over zaken van onderwijsinstellingen in hun eigen gemeenschap. Tot 13 februari 2001.

Toen beoordeelde de algemene vergadering van de RvS, Nederlandstaligen en Fransstaligen dus, een zaak van een student in het tweede jaar digitale beeldvorming van het Instituut Saint-Luc die in beroep ging tegen de beslissing van de examencommissie. In dit arrest-Deschutter zeggen de staatsraden haast lakoniek dat "een vrije instelling, die met de overheid geen organiek verband heeft,

niet kan worden beschouwd als een administratieve overheid". De RvS verklaart zich desgevolg onbevoegd. Twintig jaar rechtspraak, zij het verdeeld tussen de beide afdelingen, werd dus op de dag voor Valentijn van tafel geveegd. *Quid?*

"Revolutionair," zo omschrijft professor onderwijsrecht Raf Verstegen het arrest, "Dit is een echte breuk met het verleden. De RvS heeft de voorbije twintig jaar een consequente rechtspraak uitgebouwd, zeker aan Vlaamse zijde. Er kan geen misverstand bestaan over de draagwijdte van het arrest-Deschutter: beslissingen van vrije onderwijsinstellingen worden niet meer beoordeeld op hun wettelijkheid door de RvS. Enkel

een procedure via de burgerlijke rechtbank behoort nog tot de mogelijkheden terwijl men vroeger via de twee kanalen zijn gelijk trachtte te halen."

Rectoraal adviseur Toon Boon reageert ook negatief: "Dit is een zeer gevaarlijk arrest. Een periode van rechtsonzekerheid kondigt zich aan voor zowel student als universiteit. We hadden een zekere ervaring met dit soort zaken omdat de RvS een inhoudelijke lijn had in haar uitspraken. Ook onze interne beroepsprocedures werden gericht op de uiteindelijke mogelijkheid om naar de RvS te stappen. Wij hebben zelfs even overwogen om tussen te komen in deze zaak teneinde te wijzen op het belang en de gevolgen voor het hele vrije onderwijsnet. Het is nu de vraag of we de beroepsprocedure in haar huidige vorm kunnen bewaren."

KOFFIEDIK

Terwijl de RvS enkel maar de eigenlijke beslissing kon vernietigen — wat vaak slechts een symbolische betekenis had na een paar jaar —, heeft de gewone rechter een ruimer arsenaal aan middelen tot zijn beschikking. Via de procedure in kortgeding kan de student verzoeken om dwangmaatregelen. Wanneer de zaak ten gronde wordt behandeld kan de student een schadevergoeding toegerekend krijgen indien hij gelijk krijgt. Het bedrag loopt soms in de honderdduizenden als compensatie voor de verloren tijd. Wie onterecht een jaartje moet bissen, ziet immers zijn arbeidsloopbaan met een jaar verkort.

"Ik zou niet durven zeggen dat deze nieuwe situatie nu onmiddellijk nadeliger is voor de student," zegt Verstegen. "Een burgerlijke vordering verloopt in de regel sneller dan bijvoorbeeld een schorsing bij de RvS. De uitkomst wordt echter zeer onvoorspelbaar. De gewone rechters zijn immers geen onderwijskenners en een rechter in kortgeding kan soms zeer vreemde maatregelen treffen zoals het opleggen van een dwangsom per dag dat de examencommissie weigert opnieuw bijeen te komen om een nieuwe beslissing te nemen. Voorlopig is het echter nog koffiedik kijken naar de eksakte gevolgen voor de rechtsbescherming van de student."

"De KU Leuven heeft de voorbije jaren zowat alle zaken voor de RvS gewonnen," vertelt Toon Boon van het rectoraat, "Net omdat wij onze beroepsprocedures zo hadden ingericht dat de zaak meestal intern en op een positieve manier kon worden geregeld. Wij hadden daarom ook geen probleem dat de RvS dit soort zaken beoordeelde; een universiteit kan immers ook fouten maken. De burgerlijke rechters kunnen echter op een heel verschillende manier over zaken beslissen, terwijl de eenheid in de rechtspraak die de RvS ons bood, is verdwenen."

Thomas Leys

REDAKTIONEEF

Porno, nee! NSV, ja!

Porno, nee! NSV, ja! Dat is blijkbaar het maatschappelijk standpunt dat de KU Leuven de laatste tijd wil uitdragen aan haar studenten. Ethisch gezien vond de KU Leuven het niet opportuun om de ondertussen beruchte pornolocker in haar gebouwen ten toon te stellen tijdens Ithaka, een project van Kultuurraad. Dergelijke vrouwonterende beelden die daarenboven nadrukkelijk de arbeidersklasse vernederen, konden niet. Dat de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) het niet eens was met een dergelijke aanvechting van de vrije meningsuiting kon u hier al eerder lezen.

Misschien heeft het rectoraat onze wens van vrije meningsuiting ietsje te letterlijk opgenomen. In elk geval staat ze de Nationalistische Studentenvereniging (NSV) toe om dinsdag 27 maart in gebouwen van de KU Leuven een debat te houden over dat recht op vrije meningsuiting. Begrijp wie begrijpen kan.

Wat wij wel begrijpen is dat de NSV een duidelijk extreem-rechtse mening vertolkt, dat de NSV zich een meer vrouwvriendelijke houding eigen heeft gemaakt dan de eerste de beste vrouwenhater. Een vereniging die overduidelijk een kweekschool is voor latere Vlaams Blok-parlementairen — zo heeft de geschiedenis het ons geleerd — mag aan de hand van een vrije mening het democratisch ideaal vernietigen in de gebouwen van de KU Leuven.

Bijna een jaar geleden — op de Open Algemene Vergadering (OAV) van 30 maart 2000 — kwam kandidaatrector André Oosterlinck zich voorstellen aan Loko. Normaliter zou op hetzelfde ogenblik in hetzelfde gebouw een vergadering van de NSV doorgaan. Gelukkig had onze universiteit tijdig beslist om de NSV de toegang te ontzeggen. Want, zo wist de (kandidaat-)rector ons te vertellen, de KU Leuven is anti-blok.

Een mens kan zich dan natuurlijk afvragen wat de motieven voor een dergelijke houding — een van twee maten en twee gewichten — kunnen zijn. Misschien moeten we op onze zoektocht naar de waarheid even een zwart blad lezen. Op 6 december 1998 werd een lokaal geweigerd aan het Koerdistan Komitee dat een debat over de schending van de mensenrechten door Turkije. Rector Oosterlinck verklaarde toen aan Veto dat hij deze beslissing genomen had omdat "enkele professoren grote vrees hadden dat de Turkse regering druk zou uitoefenen en het daarom niet zo op prijs stelden dat de KU Leuven een zaal ter beschikking zou stellen." Feit is namelijk dat de KU Leuven in Sagalassos (Turkije) een project lopen heeft dat boekstaafd staat als een van de paradepaardjes van de universiteit. Verder haalde Oosterlinck als motivatie vooral de neutraliteit van de universiteit aan. Op de OAV van 30 maart 2000 gaf (kandidaat-)rector Oosterlinck toe dat dit niet een van de beste ogenblikken van de KU Leuven was. "Ze zijn niet altijd even moedig."

Op de vraag aan rector Oosterlinck waarom hij zijn belofte van vorig jaar verbroken heeft, wist hij enkel te vertellen dat hij niets afwist van de beslissing om een debat van de NSV in de gebouwen van de KU Leuven toe te laten. Hij beloofde dan ook om deze zaak tot op de bodem uit te zoeken.

Heer rector, mogen wij u vragen om deze keer wel moedig te zijn? Of zou het niet het stokpaardje van deze katholieke universiteit moeten zijn om de rechten van de mens ten allen tijde te verdedigen? Is het niet de taak van deze universiteit om een voortrekkersrol op zich te nemen in een maatschappelijk debat waarin extreem-rechts meer en meer salonfähig wordt? Of heeft deze universiteit samen met haar academische overheid zich ook al tot dat nivo verlaagd?

Veto
 's Meiersstraat 5
 3000 Leuven
 Tel 016/22 44 38
 Fax 016/22 01 03

Jaargang 27
Nummer 25
26 maart 2001

Ver. uitg.: Loes Geuens
Hoofdredactie: Marie-Anne Dedeurwaerdere
Redaktiesekretaris: Loes Geuens

Redactie: Kristof D'Exelle, Caroline Leysen, Jeroen Op de Beeck, Steven Van den Eede, Heidi Van Hout, Matthieu Van Steenkiste

Doka: Sin Declerc

Medewerkers: David Adriaen, Nicolas Cloet, Filip De Keukeleere, Iris Dierckx,

Margo Foubert, Serge Groven, Thomas Leys, Peter Mangelschots, Els Silvrants, Nathalie Van Leuven, Maarten Van Meer, Tijn Vereenoghe

Lay-out en vormgeving: Sin Declerc, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Iris Dierckx, Loes Geuens, Gudrun Labiau, Thomas Leys, Caroline Leysen, Els Silvrants, Tine Swaenepoel, Heleen Tops, Steven Van Dessel, Heidi Van Hout, Nathalie Van Leuven, Matthieu Van Steenkiste, Tijn Vereenoghe

Cartoon: Jan Op de Beeck

Dtp: Loes Geuens, Heidi Van Hout, Matthieu Van Steenkiste, Tijn Vereenoghe

Spelling: Marie-Anne Dedeurwaerdere

Eindredactie: Marie-Anne Dedeurwaerdere, Thomas Leys

Assistentie-eindredactie: Loes Geuens, Nathalie Van Leuven

Internet-Veto:

<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>

e-mail:

veto@veto.student.kuleuven.ac.be

lokoveto@hotmail.com

Zetwerk en publiciteit

Alfaset Leuven (016/22.04.66)

Drukkerij: Kempenland (Herentals)

Oplage: 9000 exemplaren

ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen

Studenten: 250fr/6,20 €; niet-studenten:

350fr/8,68 €; buitenland: 700fr/17,35 €;

steun vanaf 1000fr/24,79 €; over te

schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redactievergadering

iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

Anti-fascisten aller landen

De extreem-rechtse Nationalistische Studentenvereniging (NSV) houdt dinsdag 27 maart een debat — lees: indoktrinatiesessie — over het recht op vrije meningsuiting. De Werkgroep Democratisch Onderwijs en een rits andere organisaties maakt graag gebruik van dat recht om hun ongenoegen te uiten over het feit dat de NSV gebruik maakt van een lokaal van de KU Leuven. Iedereen die gelooft dat vrije meningsuiting niet bedoeld is om de democratie te fnuiken, kan aansluiten bij de antifascistische actie om 19u aan het Stuc.

(tl)

Veto kiest

De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) zoekt ter ondersteuning van de werking van het studentenblad Veto voor het volgende academiejaar een hoofdredacteur en een redaktiesekretaris.

De hoofdredacteur is een vrijwilliger waarvan wordt verwacht dat zij/hij instaat voor de inhoudelijke werking en coördinatie van het blad. Haar/zijn taak bestaat voornamelijk uit het opvolgen van de aktualiteit, het uitstippelen van een doordacht beleid op het werkingsterrein en het begeleiden van de redactie en de medewerkers.

De redaktiesekretaris is een halftijdse kracht (19,5 uur per week) met een bediendenkontraat van bepaalde duur, dat afloopt op 31 juli 2002. Nochtans is een voltijds engagement vereist. Haar/zijn taak bestaat erin te zorgen voor de praktische en inhoudelijke ondersteuning en coördinatie van de werking van het blad. Zij/hij legt en onderhoudt ook de contacten met de andere Lokogeleringen.

De Veto hoofdredacteur en -redaktiesekretaris worden verkozen op de Open Algemene Vergadering van Loko op vrijdag 20 april 2001, die plaatsvindt om 19u in het Maria Theresiacollege, volgens de procedure die geldt voor de verkiezingen van burofuncties op de raden. Schriftelijke sollicitaties met CV moeten ten laatste op woensdag 18 april om 14 uur binnengebracht worden bij Loes Geuens op het redaktiesekretariaat van Veto, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Informeren kan via bovenstaand adres, telefoon (016/22 44 38) of mail (lokoveto@hotmail.com).

Kringraad verkiest

Kringraad, een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) werft! Driewerf hoera! Jaja, het is weer die tijd van het jaar. Het is vaak licht als je het kafee verlaat, een ontlukend zonnetje geeft je het weë gevoel dat de eksamens in aantocht zijn, gratis frikadellen en bier moeten de studenten overtuigen om op de juiste ploeg te stemmen bij de kringverkiezingen... En ook Loko verkiest de mandatarissen die zich het jaar erop voor de volle honderd procent gaan inzetten voor de democratisering van het onderwijs. Loko-Kringraad, dat is veel onderwijs, een vlegje internationaal, op smaak gebracht met de nodige dosis kringenkoördinatie. Deze gezellige raad van Loko verkiest op vrijdag 20 april een voorzitter en twee vrijgestelden. De voorzitter staat in voor de coördinatie van de werking en de contacten met de andere geledingen van Loko, de kringen en de academische overheid. De twee vrijgestelden zijn halftijds betaalde werkrachten die Kringraad inhoudelijk en administratief ondersteunen. Interesse om mee te werken aan beter onderwijs voor iedereen? Bel gerust voor meer informatie naar Loko-Kringraad, 016/22.31.09 of maak gebruik van de mogelijkheden van onze informatie-maatschappij en leg je ei via kria@kria.student.kuleuven.ac.be. Kandidaturen dienen binnen te zijn ten laatste op woensdag 18 april om 18uur op het kantoor van Loko-Kringraad, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

Alle noden door recreatie elimineren

De aandachtige lezer heeft in de titel misschien André herkent. Nee, niet onze bevallige rector maar wel de vzw André. Deze vzw is opgericht in de schoot van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) om de fuifzaal *Albatros* te beheren. Loko wil haar eigen fuifzaal tegen democratische prijzen aanbieden aan de Leuvense kringen en jongerenorganisaties. Reeds jaren ijverde Loko voor een betaalbare fuifzaal in het centrum. Verschillende pistes werden onderzocht, onder meer de mogelijkheid om zelf een zaal uit te baten. Sinds vorig jaar is de Loko-fuifzaal een feit. De vzw André heeft één halftijdse werknemer in dienst die instaat voor de uitbating van de zaal. Een fuifzaal uitbaten, dat is drank bestellen, de financiën in het oog houden, kleine probleempjes in de zaal oplossen, contacten met de politie en de bureu onderhouden. De raad van beheer van vzw André verkiest op haar volgende bijeenkomst een beheerder voor het academiejaar 2001-2002. De beheerder treedt in dienst op 1 augustus 2001. Meer informatie? 016/32.37.89 of loko@loko.student.kuleuven.ac.be. Kandidaturen dienen binnen te zijn voor vrijdag 30 maart, ten laatste om 18u.

Ook proffen krijgen punten

Omdat de huidige interne onderwijs-evaluaties nogal wat tekortkomingen vertonen, keurde de Akademische Raad op 12 februari 2001 een nota tot herziening van de evaluatieprocedure goed. De nota schetst de krijtlijnen van een systeem waarbij vakdocentcombinaties tweejaarlijks en curricula achtjaarlijks onder het mes moeten.

Universiteiten zijn dekretaal verplicht om zowel eksterne als interne evaluaties te organiseren. Waar de eksterne evaluaties — bekend van de visitatiecommissies — uit handen gegeven worden aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir), organiseren de Vlaamse universiteiten hun interne evaluaties zelf. De KU Leuven bouwt haar interne kwaliteitszorg op rond twee basiscomponenten: curriculumhervormingen, die een opleiding in zijn geheel benaderen, en vakdocentcombinaties, die zich tot de docent en zijn vak richten.

KOHERENT

Tot voor kort vond een curriculum-evaluatie, die per opleiding plaatsvindt, om de vier jaar plaats. Tussen het wegwerken van een aantal pijnpunten en de daarop volgende evaluatie restte bij een vierjaarlijkse evaluatie echter weinig tijd. Daarom stelt de goedgekeurde nota een achtjaarlijkse evaluatie voor. Bovendien zou een achtjaarlijkse evaluatie meer aansluiting moeten bieden bij een op stapel staande onderwijsvisitatie, het ekstern evaluatiemechanisme.

Konkreet richt een curriculumhervorming de aandacht op het programma van de opleiding, haar doelstellingen en vertaling in het curriculum. Vormen de opleidingsonderdelen wel een coherent geheel? De hogescholen worden hierbij niet vergeten, want ook de overgangsmogelijkheden voor hogeschoolstudenten zijn er aan de orde. Verder richt de evaluatie zich op de doorstroming van de studenten, de globale studietijd, onderwijsfaciliteiten, de infrastructuur en de dienstverlening zoals het studentensekretariaat en de openingsuren van de bibliotheek.

Uiteindelijk schrijft de Evaluatiecommissie op basis van de verzamelde gegevens een globaal rapport dat voorgelegd wordt aan de POK Permanente Onder-

wijs Kommissie (POK) of een speciaal opgerichte subkommissie van de POK. Deze kan het rapport aanvaarden of afwijzen. Uitgangspunt van deze regeling is dat de verantwoordelijkheid voor de algehele kwaliteit van het onderwijs bij de POK ligt.

VUUR

Het is de bedoeling dat het opvolgingsplan dat de POK aan de hand van de evaluatieresultaten opstelde, na de publicatie van het rapport van de visitatiecommissie terug in rekening wordt gebracht. Op die manier zou ook de eksterne evaluatie op een meer efficiënte manier moeten verlopen.

De interne evaluaties nemen niet alleen de programma's en vakinhouden maar ook de docenten onder vuur. De

gebruik van vragenlijsten. Deze lijsten gaan rond bij zowel docent als student, en worden aangepast aan het aantal studenten. Het ligt voor de hand dat een docent vijf studenten anders benadert dan een groep van tweehonderd. De nota stelt voor om — in functie van een verlichting van de evaluatieprocedure — in de mate van het mogelijke standaardvragenlijsten te ontwikkelen. De evaluatiemoetheid van de leden van het academisch personeel en de uitvoerders van de evaluaties is immers een ander knelpunt dat de nieuwe regeling probeert in te lossen.

MOEHEID

Tenslotte analyseert de evaluatiecommissie cursussen en ander tekstmateriaal.

(foto archief)

zogenaamde vakdocentcombinaties evalueren proffen om de twee jaar, zowel wat het lesgeven als het afnemen van examens betreft. Ook de vraag of de inhoud van een vak voldoende onderzoekondersteunend is, passeert de revue. Niet onbelangrijk is de examenvorm die de prof hanteert en de manier waarop de docent communiceert met de studenten. Ten slotte wordt de studie- en onderwijstijd onder de loep genomen.

De vakdocentcombinaties maken

Deze bevindingen, de resultaten van de vragenlijsten en het commentaar van de docent hierbij komen in een individueel rapport terecht. Dit rapport mag dan wel gericht zijn aan de POK's, het is uiteindelijk de docent zelf die verantwoordelijk is voor de opvolging. Hij moet formuleren hoe hij van plan is eventuele problemen op te vangen.

Door de invoering van het semesterstelsel is het moeilijk om de herziening

Nieuwsbrief Onderwijs

Hier zijn we weer met onze rubriek "hoe vul ik de lege momenten in mijn leven op?". En als steeds komt de oplossing ons via elektronische weg tegemoet. Een nieuwe versie van de Nieuwsbrief Onderwijs met andere woorden, u aangeboden door onderwijsbeleid.rec.kuleuven.ac.be/nieuwsbrief.

De examens zijn niet zo veraf meer als velen onder ons hopen, de deadline voor de eindverhandeling komt gevaarlijk dichtbij. Enkel bij het denken aan de inspanningen die nodig zullen zijn om die klippen met succes te omzeilen breekt het zweet al uit. Een boog gaat zolang te water tot hij voor de tweede keer dezelfde ezel stoot, of zoets. Inspanning genoeg in het verschiet met andere woorden, dus logischerwijs dient er ook aan ontspanning gedacht te worden. En tja, wat moet een mens doen als de fakbars gesloten zijn... Inderdaad, gezellig surfen op het net en een artikelje meepikken van de nieuwsbrief. Wat kan je er deze keer vinden?

Als steeds wordt er op één thema gefokust. Het thema van de fokus voor deze editie is de *Socrates evaluatie*. Voorts veel aandacht voor onderwijsinnovatie, onder meer de implementatie van begeleide zelfstudie en de invulling van studiebegeleiding binnen de semestereksamens. Daarnaast vind je een uitgebreid internationaal luik, met aandacht voor het Bologna proces en de mogelijkheden om verder te studeren in het buitenland. Informatie genoeg om je onderwijshonger te stillen tot na de examens.

(bm)

reeds operationeel te krijgen tegen het volgende academiejaar, wat oorspronkelijk voorgesteld was door de Akademische Raad. De werkgroep Kwaliteitszorg — die de nota opstelde — stelt daarom voor om volgend academiejaar proef te draaien aan een aantal faculteiten en de definitieve invoering tegen 2002 - 2003 te laten doorgaan.

Caroline Leysen
Els Silvrants

Versoepeling van het examenreglement

Het examenreglement verandert voortdurend. Voor alle duidelijkheid zetten we de huidige regels nog even op een rijtje. Wat nu volgt, geldt dus voor de nakende paaseksamen en de juni- en septemberzittijd van het huidige academiejaar 2000-2001.

Vooraleer je deelneemt aan een examen, is het belangrijk te weten of je ingeschreven bent voor het examen zelf. In bepaalde faculteiten en bepaalde jaren gebeurt dit automatisch, soms moet je een speciaal inschrijvingsformulier invullen. Voor de meeste praktische zaken in verband met de examenregeling loop je best even langs het studentensekretariaat van je faculteit.

Wat is dan de functie van een ombudsman?

De ombudsman treedt op als bemiddelaar tussen examinatoren en studenten. Konkreet houdt dit in dat je beroep kan doen op de ombudsdienst wanneer je ziek bent of beslist een examen niet af te leggen.

Wanneer ben ik nu geslaagd, als ik een 10 of een 12 haal?

Als je een 10 haalt voor een vak, ben je geslaagd voor dat vak. Als je 50 procent gehaald hebt op alle vakken samen, of voor de helft van de vakken geslaagd bent, hoeft dit vak binnen hetzelfde academiejaar (in tweede zit) niet meer af te leggen. Wanneer je nu in tweede zit niet slaagt en genoodzaakt bent om je jaar te bissen, moet je alle vakken met een 10 weer afleggen.

Een 12 moet ik in tweede zit niet afleggen. Indien ik niet geslaagd ben en mijn jaar moet bissen, ben ik dan ook vrijgesteld van die vakken waarvoor ik een 12 had?

Niet zowiezo. De overdracht van cijfers van het ene academiejaar naar het andere is niet veranderd. Daar gelden de volgende voorwaarden: niet-geslaagden moeten in eenzelfde examenperiode aan alle examens deelgenomen hebben en minstens vijftig procent hebben gehaald.

Kan ik mijn examens dit jaar nog spreiden over juni en september?

Je kan zelf beslissen of je alle examens in juni aflegt of er een paar voorbehoudt voor september. De gunstige cijfers van juni (vanaf 12 zonder bijkomende voorwaarden en vanaf 10 met bijkomende voorwaarden) gaan zonder meer over naar september.

Is het aan te raden je examens te spreiden?

Het voordeel is dat je dan over meer tijd beschikt om examens in te studeren. Het nadeel is dan weer dat je voor de uitgestelde examens in september maar één kans hebt. Een tegenslag in september kan dan nefaste gevolgen hebben. Indien je je examens uitstelt, moet je zeker van je stuk zijn.

Kan ik mijn thesis in september afleggen?

Daar geldt de gewone regeling. Een thesis telt als ekwivalent van meerdere vakken en kan dus in tweede zit afgelegd worden. Elke faculteit heeft echter wel een verschillende inleveringsdatum, die meestal wel in juli of augustus valt.

En een thesisjaar?

In theorie bestaat een thesisjaar niet. Het is je laatste jaar

'bissen'. Een thesis staat namelijk voor een aantal studiepunten ter waarde van meerdere vakken. De examens die je het vorig jaar dan afgelegd hebt, worden meestal overgedragen in het 'thesisjaar'. De meeste studenten zijn wel geslaagd voor hun examens, maar kunnen deze niet overdragen omwille van het principe dat 50 procent gehaald moest worden om een overdracht te krijgen. Doordat de thesis zwaar doorweegt, wordt dit procent meestal niet gehaald.

Na hard werken en zwoegen valt het oordeel met een eventuele deliberatie van de examencommissie. Wie onderscheiding haalt en wie niet, wordt tevens door deze commissie beslist. Elke faculteit heeft hiervoor specifieke regels.

Hou dus goed de examenreglementen in het oog. Het is namelijk nog steeds mogelijk dat er aanpassingen gebeuren per faculteit. Lees dus aandachtig de gele bladzijden achteraan de studiegids van je richting.

In ieder geval wenst Veto iedereen een succesvolle examenperiode toe die zich onderscheidt van alle andere. Goede week vier je dit jaar immers nog achter je bureau of bij de prof; volgend jaar is het dan al uitkijken naar de paaseieren.

(cl)

Bron: Programmaboek 2000-2001 KU Leuven.

Stelling-Alen: “Federalisme is geen witloof”

België is een fassinerend land voor grondwetspecialisten. Twee taalgemeenschappen balansen elkaar uit met Brussel als kristallisatiepunt. André Alen kan ervan meespreken. Als professor staatsrecht heeft hij de hervorming van de staat van nabij gevolgd. Vorige week legde hij bij de Koning de eed af als rechter in het Arbitragehof.

België zegt sinds 1993 een federaal land te zijn. André Alen was als bevoorrechte getuige betrokken bij de totstandkoming van diverse etappes in de staatsvorming. Hij schopte het tot kabinetsjef van minister Dehaene en premier Martens en werd later nog sekretaris van de ministerraad. Zijn inbreng in de recente grondwetsherzieningen is niet te onderschatten. Volgens sommigen leverde hij ook de oplossing voor de minikingskwesie rond de ondertekening van abortuswet. Maar dat houdt hij naar eigen zeggen voor zijn *mémoires*. Hij mocht wel privees geven aan prins Filip. Wat men in Leuven begrijpt, moet ook in Laken lukken. Nu begint hij een nieuwe carrière als rechter van het twaalfkoppige Arbitragehof, dat de bevoegdheid heeft om wetten en dekreten te vernietigen wegens schending van de grondwettelijke regels.

Veto: *Onze moderne grondwet is een ingewikkeld kluwen van regels. Hoe verklaart u die evolutie van een oorspronkelijk liberaal manifest naar een onleesbaar juridisch instrument?*

André Alen: «Wie onze grondwet voor de eerste maal leest, denkt wellicht onbewust: wat een kluwen! We mogen ons echter niet blindstaren op de Belgische grondwet alleen, en daarom moeten we die onleesbaarheid ook enigzins nuanceren. De Nederlander Gerrit Van der Tang schrijft in zijn proefschrift over het interessante spanningsveld tussen enerzijds de grondwet in *formele zin* — het eigenlijke geschreven document — en de

grondwet in *materiële zin* of het geheel van fundamentele regels over de organisatie van de staatsmachten en hun verhouding tot de burger.»

«In de achttiende eeuw heb je de Amerikaanse en Franse grondwetten waar de formele tekst grotendeels samenviel met de materiële grondwet. Die revolutionairen dachten dat ze via juridische teksten die ook individuele rechten en vrijheden garandeerden, de politieke en maatschappelijke structuren konden veranderen. Dat was nog een dynamische visie. In de negentiende eeuw hadden de grondwetten een meer statisch karakter met vooral voorschriften voor de uitoefening van de overheidsbevoegdheden. Omstreeks 1900 wordt in de rechtswetenschap een scheiding tussen de formele en de materiële grondwet vooropgesteld. Een grondwet zou nog enkel te onderscheiden zijn van andere wetten door een aantal vormaspecten. Een grondwettekst zou niet bij machte zijn om een maatschappij te veranderen. Ze zou eerder achterop hinken en zou enkel de bestaande structuren kunnen bevestigen.»

«De twintigste eeuw is de eeuw van de contrasten. Enerzijds willen heel wat voormalige kolonies een grondwet als onafhankelijkheidsymbool, maar zij verliezen daarbij het onderscheid tussen formele en materiële grondwet uit het oog. Anderzijds heb je ook een tendens om de grondwet terug te zien als een echte grondslagenwet. Zeer belangrijk daarbij is de mogelijkheid om wetten te toetsen aan de grondwet, zodat die een echte waarborg wordt voor de handhaving van fundamentele beginselen in een

samenleving. Aldus wordt de normativiteit van de grondwet versterkt. De grondwettelijke hoven hebben daarbij ook oog voor de algemene beginselen die ten grondslag liggen van de rechtstaat. De ideale geschreven grondwet zou dus de fundamentele juridische grondslagen en de waarden van een politieke samenleving op een bepaald ogenblik moeten weergeven.»

Veto: *Voldoet de Belgische grondwet aan dat ideaal?*

Alen: «De grondwet zegt soms te veel. Ze bepaalt de grondwet nog steeds de weddes van parlementsleden in oude franken, of het feit dat parlementsleden gratis mogen reizen met de trein. Dat zou ik nu niet echt

fundamentele voorschriften noemen. De grondwet zegt daar-entegen soms ook te weinig. De politieke partijen worden bijvoorbeeld nog altijd niet vermeld. Be-

langrijker is om vast te stellen dat de grondwet vaak achterop hinkt. Neem nu het principe van de nationale soevereiniteit (alle machten gaan uit van de natie, tl) dat tegenwoordig sterk onder druk staat door terechte betrachtingen om meer rechtstreekse inspraak door de bevolking mogelijk te maken. Of de biogeneeskunde, waarbij de grondwetgever zich moet afvragen of de huidige bepalingen wel volstaan om dergelijke uitermate belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen te regelen.»

KOMPROMISSEN

Veto: *De samenleving wordt steeds complexer. Dreigt een grondwet dan ook niet een te technische materie te worden?*

Alen: «De Duitse rechtsgeleerde Loewenstein schreef in de zestiger jaren reeds dat grondwetten een zaak dreigen te worden voor een kleine minderheid van geïnteresseerden. In België wordt dit gegeven nog versterkt door de staatsvorming zodat de grondwet meer en meer de vrucht dreigt te worden van tijdsgebonden compromissen. En dat gaat soms over zeer fundamentele zaken. Neem nu het fameuze artikel 1: “België is een federale staat, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten”. Kijk je naar de besprekingen in het parlement, dan ontdek je dat aan deze bepaling uiteenlopende doelstellingen ten grondslag lagen: voor de Franstaligen betekent de huidige staatsvorm een eindpunt, voor de Vlamingen slechts een bekroning in hun streven naar meer autonomie.»

«Door allerlei technische regelingen in de grondwet in te schrijven, loopt men ook het risico dat later andere compromissen niet kunnen worden uitgevoerd: hoe minder algemeen de grondwettelijke norm is, hoe vlugger die ook is voorbijgestreefd. Dat doet meteen vragen rijzen over onze procedure van grondwetsherziening. Let op, ik wil niet enkel negatief zijn. Onze grondwet heeft ook een belangrijke normatieve kracht, die onder meer tot uiting komt in de fundamentele rechten en vrijheden, en die via het Arbitragehof wordt versterkt. Algemeen gesteld blijft de grondwet dus een belangrijk handvest voor de grondslagen en de fundamentele waarden van de Belgische samenleving.»

Veto: *De Belgische revolutionairen hadden vooral het weinig democratische bewind van de Nederlandse Koning Willem I in het achterhoofd toen ze hun grondwet uitvaardigden. Wat is nog de relevantie van overgebleven grondwetsartikelen uit die historische periode?*

Alen: «Onze grondwet van 1831 was een

perfekte uiting van de liberale tijdsgeest. Het is zeer opvallend dat de meeste reacties tegen het regeringstelsel van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden overeind zijn gebleven. Denken we maar aan het toegevoegde karakter van de koninklijke bevoegdheden en van de uitvoerende macht in het algemeen. Wel zijn een aantal begrippen geëvolueerd, zoals de politieke ministeriële verantwoordelijkheid. De grondwet stelt overigens nog steeds: “De Koning benoemt en ontslaat zijn ministers”. Dat krijgt nu een volledige andere invulling na het afkalken van de persoonlijke koninklijke macht. Het grote voordeel van de grondwet van 1831 met zijn 139 artikelen was de beknopte en zakelijke stijl. De grondwet bevatte dus heel wat ‘open’ normen en dat was ook de reden van haar succes en navolging achteraf in andere landen.»

LEERSCHOOL

Veto: *Door de opeenvolgende staatsvormingen werd de grondwet verschillende malen gewijzigd, wat het zeker voor de buitenstaander moeilijk maakt om de structuur te volgen. Hoe gaat u om met die kritiek?*

Alen: «De federalisering van het land was en is een zeer technische materie, dat staat vast. Het probleem dat is gegroeid tussen Vlamingen en Walen heeft uiteindelijk geleid tot de creatie van gemeenschappen en gewesten. De vraag blijft echter: waar is het eindpunt? Sinds 1970 hebben we nu al vier staatsvormingen gekend, met een vijfde op komst, zonder dat men een volledige kijk heeft op de uiteindelijke staatsvorm. Soms maakt men staatsvormingen om okkasionele problemen op te lossen. Vervolgens schrijft men het kompromis in de grondwet, wat een zeer technische en specialistische indruk geeft. Om het wederzijdse wantrouwen te bezweren worden bepaalde regelingen in detail opgenomen in de grondwet en in bijzondere meerderheidswetten. Daarnaast vind je in de grondwet ook de oorspronkelijke, eerder algemene bepalingen die zich om die reden vaak lenen tot interpretatie.»

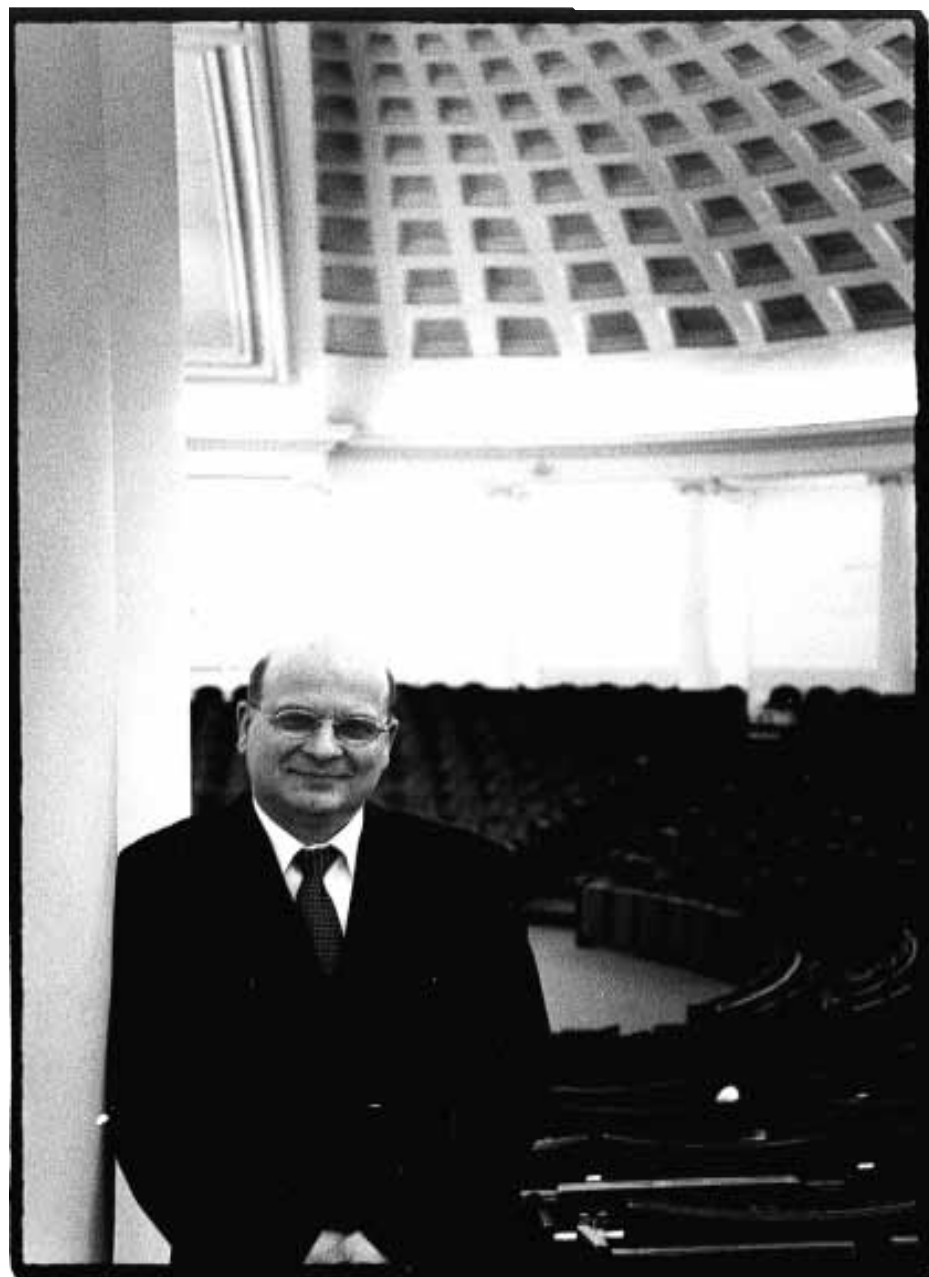
Veto: *Grondwetsherzieningen worden vaak meegedragen en ondersteund door grondwetspecialisten. Zij staan daarbij tegenover de politici die vooral de korte termijn voor ogen hebben. Hoe heeft u als academicus de nodige onafhankelijkheid kunnen bewaren?*

Alen: «Voor mij was de politiek eerder een goede leerschool die mij onder meer heeft geleerd hoe moeilijk het soms in de praktijk kan zijn om tot een consensus te komen, wat natuurlijk niet wil zeggen dat ik daar aanwezig was om alles goed te praten. Het kan echter niet dat grondwetspecialisten zich boven de democratische besluitvorming zouden plaatsen. Ze hebben in feite een dubbele maatschappelijke verantwoordelijkheid. Enerzijds zijn ze verplicht om hun stem te verheffen wanneer er effectief inbreuk wordt gepleegd op de grondwet. Anderzijds is het niet onze taak om het werk van politici nodeloos te bemoeilijken. Indien er over een grondwetsbepaling twee verschillende interpretaties A en B bestaan, en interpretatie A wordt gedragen door een grote democratische meerderheid binnen de samenleving, dan is het niet de taak van de academici om de tegengestelde interpretatie B te affirmeren.»

Veto: *In het debat over de staatsvorming is de burger de grote afwezige. Hoe kan men zeker zijn dat bepaalde beslissingen democratisch worden gelegitimeerd door een meerderheid van het land?*

Alen: «Ik moet vaststellen dat in een verdeelde samenleving de pacifikatiepolitiek, waarover Luc Huyse het dikwijls heeft, vaak de enige mogelijkheid is. Zowat alle staatsvormingen kwamen tot stand via onderhandelingen en akkoorden tussen een politieke elite, niet zelden achter gesloten deuren en zonder rechtstreekse inspraak van de burger. Dit verdient nader weten-

“Ik ben van mening dat er nooit te veel grondrechten kunnen zijn. De burger geniet in zo’n geval immers steeds de ruimste waarborg”

schappelijk onderzoek, maar het zou best kunnen dat de staatsherforming een van de redenen is voor de zogenaamde kloof tussen de politiek en de burger, waarbij die laatste afhaakt omdat hij het allemaal niet begrijpt. Mijn voorganger, professor De Meyer, zei altijd dat een grondwet zo beknopt en helder moet geformuleerd zijn dat elke burger haar kan begrijpen en op zak kan hebben. Mijn beperkt voorstel is om in het middelbaar onderwijs een plichtvak in te richten waar de basisstructuren van de staat aan bod komen, zodat ook jongeren die niet onmiddellijk rechten gaan studeren een zeker inzicht verwerven in de politieke structuren en besluitvorming. Daarenboven kweekt het onderwijs ook burgerzin.»

Veto: *Is een referendum over kommunautaire kwesties mogelijk?*

Alen: «Daarover zijn de meningen zeer verdeeld. In Zwitserland, waar ik af en toe een gastcollege geef, merk ik dat de mensen zich echt betrokken voelen bij de besluitvorming. Een referendum over het Belgisch federalisme ligt echter moeilijk om diverse redenen, zoals het technisch gehalte, de vraagstelling en het risico dat de uitslag in de verschillende landsdelen verschilt. Collega Hugues Dumont schreef ooit dat, indien de afwijzing van het referendum een voorwaarde is voor het overleven van de staat, deze zijn structuren moet aanpassen of verdwijnen. Dat is misschien wel een democratische stellingname, maar ik vrees dat zij voorbijgaat aan een aantal wezenlijke gegevens, waarvan ik de belangrijkste reeds vermeldde.»

JERUZALEM

Veto: *Ons federalisme zou een voorbeeld zijn voor andere landen. Wat zijn dan de troeven van het Belgisch model?*

Alen: «Vooreerst dient te worden opgemerkt dat elk federaal systeem eigensoortig is, omdat het niet kan worden losgemaakt van geografische, economische, historische en andere factoren waaruit het is gegroeid. In die zin is geen enkel federalisme een exportprodukt, zoals men witloof kan uitvoeren. Uniek voor het Belgisch federalisme is bijvoorbeeld Brussel. Dit hoofdstedelijk gebied houdt Vlaanderen en Wallonië als een Siamse tweeling samen. Wanneer Brussel een echte Europese hoofdstad zou worden, zou een belangrijk evenwichtselement binnen België verdwijnen. Al hoed ik mij er voor om het Belgische model zomaar te gaan overbrengen naar andere staten, toch heeft het onbetwistbaar een zekere aantrekkingskracht. In Canada en Zuid-Afrika bestaat er interesse voor ons federalisme. Zelfs in Israël, waar de positie van Jeruzalem ter discussie staat, bestaat er belangstelling voor het Brusselse model. Buitenlanders hebben vooral aandacht voor de combinatie van enerzijds het territorialiteitsbeginsel en anderzijds de personele elementen, zoals de taalfaciliteiten en andere vormen van minderheidsbescherming.»

Veto: *Kunnen wij ook iets leren van de anderen? Welke aspecten zijn nog onvoldoende uitgewerkt?*

Alen: «Ten eerste is onze procedure van grondwetsherziening niet optimaal. Ik ben eerder voorstander van het Nederlandse model. Daar stemt men de tekst van een nieuw grondwetsartikel in eerste lezing. Pas na de ontbinding van het parlement, die men meestal laat samenvallen met de normale periodieke verkiezingen, wordt de

tekst in tweede lezing met een bijzondere meerderheid goedgekeurd. Parlementsleden kunnen daar, vaak met academische bijstand, een voorstel uitwerken dat zowel wetenschappelijk verantwoord als politiek aanvaardbaar is. Bij ons wordt er eerst een verklaring tot herziening van de grondwet aangenomen, waarin bepalingen voor herziening worden aangewezen. Hierna wordt het parlement van rechtswege ontbonden. Na de verkiezingen kunnen alleen de aangewezen bepalingen worden herzien. Dit is een zeer rigide systeem, waarbij het risico bestaat dat men de noodzakelijk geachte wijzigingen niet kan doorvoeren, omdat de desbetreffende artikelen niet in de herzieningsverklaring werden opgenomen.»

SENAAT

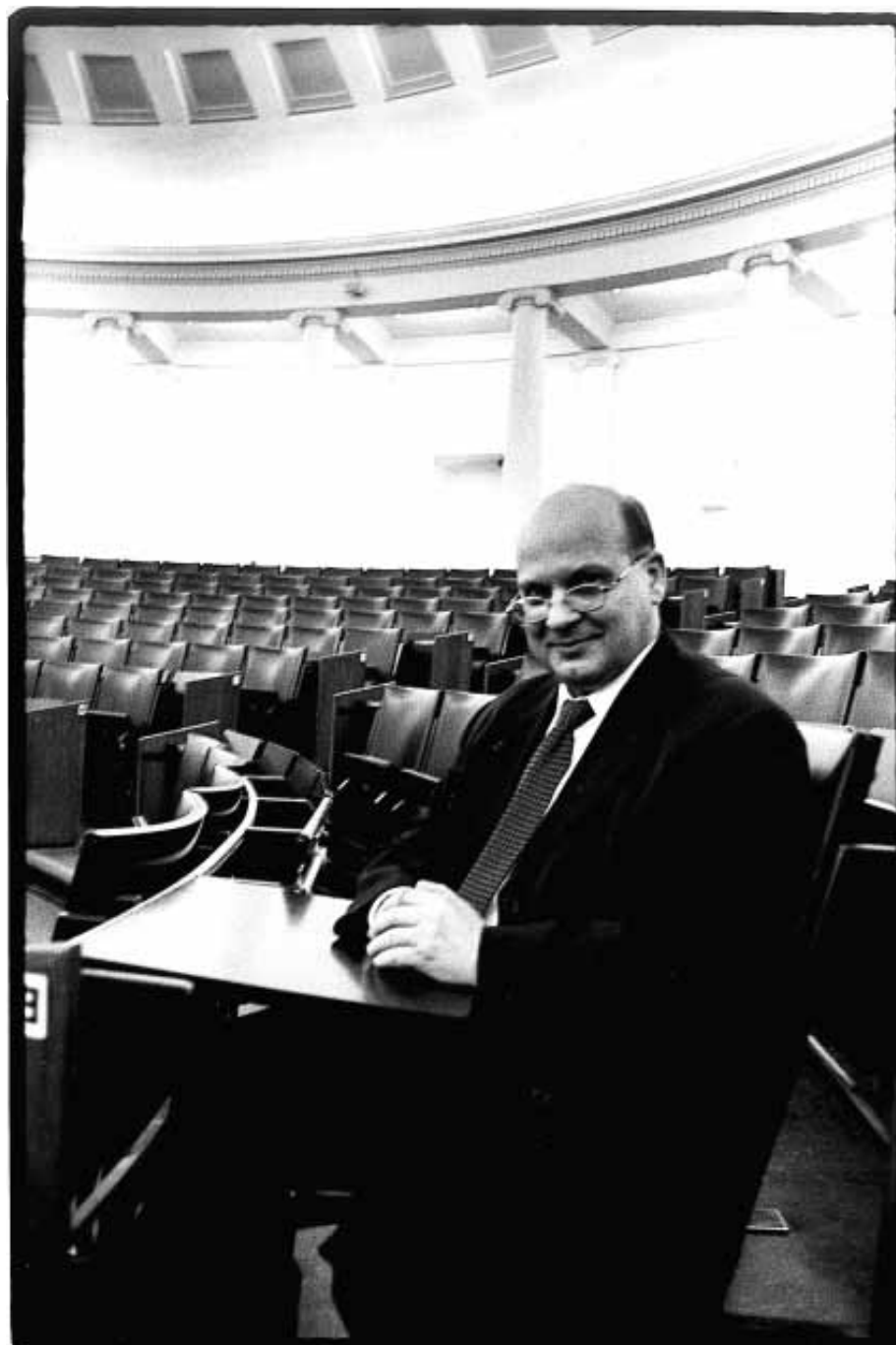
«Ten tweede geloof ik dat de geesten rijp zijn voor eigen grondwetten van de deelstaten. De reactie van de Franstaligen bij de voorstelling van de Proeve van Grondwet voor Vlaanderen heb ik niet goed begrepen. Vooreerst ging het alleen om een verdienstelijk academisch werkstuk. Vervolgens hebben in alle federate staten de deelgebieden de bevoegdheid om een eigen grondwet uit te vaardigen, uiteraard in overeenstemming met de federale grondwet. Een eigen grondwetgevende bevoegdheid zou een belangrijke aanvulling zijn op de thans beperkte konstitutive autonomie (dit is de bevoegdheid van een deelstaat om de eigen instellingen te regelen, tl). Waarschijnlijk roept dit bij de Franstaligen nog teveel het beeld op van een onafhankelijk Vlaanderen dat in aantocht zou zijn. Ten derde lijkt een uitbreiding van de fiskale autonomie een logische stap te zijn, hoewel er nog verschillende meningen zijn over hoever deze in een economische en monetaire unie precies kan reiken.»

«Ten slotte denk ik dat de participatie van de deelstaten in de federale besluitvorming en instellingen kan verstevigd worden. Al te vaak worden twee zaken vergeten: enerzijds is in een federale staat de participatie van de deelstaten in de federale besluitvorming een wezenlijk kenmerk; anderzijds hebben

federale instellingen niet alleen een centrale maar ook een bondstatelijke dimensie. De Senaat zou moeten worden hervormd tot een echte Tweede Statenkamer, die de gemeenschappen en de gewesten werkelijk vertegenwoordigt. Via deze weg kunnen ze ook deelnemen aan de herziening van de federale Grondwet en wetgeving. Anderzijds zouden de deelgebieden meer betrokken moeten worden bij sommige federale instellingen of bij de voordrachten van kandidaten voor de hoge rechtscolleges.»

Veto: *N Naast de structuren zijn vooral de rechten en vrijheden een belangrijk onderdeel van een grondwet. De laatste tijd lijkt het alsof we ieder jaar een nieuw grondrecht krijgen. Wat is het nut van al die grondrechten?*

Alen: «Hierover bestaat veel discussie, vooral over de rechtsgevolgen wanneer een nieuw grondrecht wordt ingeschreven in de grondwet. Ik ben van mening dat er nooit te veel grondrechten kunnen zijn. De burger geniet in zo'n geval immers steeds de ruimste waarborg. In 1993 werden voor het eerst een aantal sociaal-economische grondrechten ingevoerd (bijvoorbeeld het recht op arbeid of het recht op behoorlijke huisvesting, tl). Sommigen, ook in de rechtsleer, waren hierover sceptisch omdat ze geen concrete gevolgen zouden hebben. De praktijk wijst evenwel uit dat zij wel het recht beïnvloeden. Neem bijvoorbeeld de Rechten van het Kind. Een aantal concepten, zoals het horen van kinderen in gerechtszaken, krijgen via de rechtspraak een andere invulling. Toch moet ik enig voorbehoud maken tegen al te *softe* grondrechten. Stel dat men in de grondwet een artikel zou invoeren dat bepaalt: "De aarde behoort aan allen toe". Wat is dan het gevolg hiervan? Zou men dan niet een denkbeeldig grondrecht creëren, dat in de praktijk van de interne rechtsorde niet afdwingbaar is?»

NAVELSTAARDERIJ

Veto: *Grondrechten beperken de vrijheid van de wetgever in zijn besluitvorming. Grondwettelijke hoven kunnen hier vrij strikt optreden. Dreigt er zo geen gouvernement des juges te ontstaan?*

Alen: « Het begrip 'gouvernement des juges', dat overigens te pas en te onpas wordt gehanteerd, wordt vooral geassocieerd met het Amerikaanse Hooggerechtshof, dat de *New Deal*-politiek van de democratische president Franklin D. Roosevelt dwarsboomde door de meeste toenmalige wetten ongrondwettig te verklaren. Het is wel zo dat de wetgever zijn macht, die vroeger kwasi-absoluut was, heeft zien verloren

“We hebben nu al vier staatsherformingen gekend, met een vijfde op komst, zonder dat men een volledige kijk heeft op de uiteindelijke staatsvorm”

gaan ten voordele van enerzijds de internationale verdragen en anderzijds de grondwet. Betekent dit dat het parlement in een democratie niet meer het laatste woord zou hebben? Je kunt dat met een aantal argumenten tegenwerpen. Het is immers de grondwetgever zelf die een grondwettelijk hof instelt, opdat de normativiteit van de grondwet zou worden versterkt. En hij heeft ook steeds de theoretische mogelijkheid om de grondwet te wijzigen wanneer hij meent dat deze verkeerd is geïnterpreteerd. De vrees dat grondwettelijke hoven zelf een eigen 'beleid' zouden gaan uitstippelen, heeft

altijd bestaan. Rechterlijke uitspraken, ook die van andere rechtscolleges, worden, ten onrechte, soms als 'politiek' omschreven, alleen maar omdat ze politieke gevolgen hebben.»

Veto: *België heeft het derde millennium gehaald. Zullen de relaties tussen Vlamingen en Franstaligen nog steeds het politieke toneel beheersen?*

Alen: «Mettertijd is een minutieus evenwicht opgebouwd tussen Nederlands- en Franstaligen, waaraan niet zo snel zal worden geraakt. Ik ontdek ook een mentaliteitswijziging bij mijn studenten, zowel in Leuven als in Louvain-la-Neuve. Misschien ben ik daarin naïef, maar ik merk toch dat de jongere generatie duidelijk andere problemen voor ogen heeft. Het zuivere taalprobleem is minder belangrijk geworden. Meer en meer is het kommunautaire *contentieux* gefokust op de verdeling van de welvaart. Hierbij is het van belang te beseffen dat economische toestanden kunnen keren. Professor Kris Deschouwer heeft onlangs nog gewaarschuwd voor een te grote zelfgenoegzaamheid en navelstaarderij op een ogenblik dat de wereld ons dorp wordt. We mogen met andere woorden onze ruimere blik en horizon niet verliezen. Vlaanderen, België, Europa vormen immers konsentrische sirkels. Staatkundige structuren en rechtsregels zijn overigens geen

doel op zich, maar slechts middelen om de menselijke persoon te beschermen en toe te laten zich in een geordende maatschappij zoveel als mogelijk te ontplooiën.»

Thomas Leys

foto's Jeroen Op de Beek

Als ik morgen droog ben

Slechts zo'n 0,6 procent van alle water op aarde is drinkbaar. Toch wordt met dit kostbare goed niet omzichtig omgesprongen. Water lijkt een evidentie, je moet maar de kraan openzetten om een niet aflatende stroom water te zien voorbijvloeien. Op andere plaatsen in de wereld is het echter een heel ander verhaal.

We beseffen het vaak niet terwijl we onze tanden poetsen, maar water is een schaars goed. Steeds vaker is water het voorwerp van een politieke strijd waarbij voor nuancering en kompromis geen plaats meer is. Echter, wie geen water heeft, overleeft het niet — zo simpel is het. Om het denken rond deze problematiek aan te moedigen, keurden de Verenigde Naties (VN) op 22 februari 1993 een resolutie goed waarin 22 maart uitgeroepen werd tot Wereldwaterdag. Het Duurzaamheid- en Participatie-Ondersteuningscentrum (Depo) van Studentenvoorzieningen greep deze datum aan om studenten te sensibiliseren rond hun watergebruik.

BITSIG

In gebieden met waterschaarste is water de inzet van een bitsige politieke discussie of zelfs van oorlogen. Zo speelt de waterkwestie een belangrijke rol in de oorlog tussen Israël en Jordanië: het *peace for water*-verdrag illustreert hoe diep de waterkonflikten gaan. De industrialisering en de consumptiedwang hebben hun sporen nagelaten op het water. Water kan immers makkelijker als kost geëksternaliseerd worden. Vooral in gebieden waar de industriële ontwikkeling nog in volle opgang is, zijn ekologischer overwegingen ondergeschikt aan winstmaximalisatie, ook al gebeurt dit ten koste van de zogenaamde *commons*, de gemeenschappelijke goederen van onze planeet.

Een ander pijnpunt in deze problematiek is de globalisering. Vaak wordt geopperd dat zonder een globale aanpak van het gehele ekologischer vraagstuk niet tot substantiële veranderingen in bodem-, lucht- en waterkwaliteit kan gekomen worden. Het zijn echter vooral economische argumenten die dit verhaal leven inblazen. Wie investeert in zo min mogelijk vervuilende technieken kan niet concurreren tegen wie dit niet doet. Enkel bindende afspraken, waardoor iedereen dezelfde handicap heeft, kunnen er voor zorgen dat bedrijven toch tot dergelijke maatregelen overgaan. Als je er van uitgaat dat handel een mondiaal gebeuren is geworden, is het evident dat deze regels ook op internationaal nivo moeten vastgelegd worden.

En net daar wringt het schoentje. Landen met een hoge ontwikkeling kunnen het zich 'permitteren' om aandacht te hebben voor ecologie. Landen waar deze ontwikkeling nog op gang dient te komen of waar economische drukkingsgroepen een stevige lobby vormen, zullen niet geneigd zijn dit engagement zomaar op zich te nemen. Gevolg hiervan waren ellenlange discussies en geen conclusies op de klimaatkonferentie van Den Haag vorig jaar. Op die manier verwordt het argument van de globalisering tot een ekskuus om dan maar helemaal niets te doen.

VRIJWILLIG

Je kan echter ook kiezen voor een ander perspectief. Het perspectief dat je onder de slogan 'alle beetjes helpen' kan plaatsen. De centrale gedachte is dat in verschillende landen ter gelegenheid van de Wereldwaterdag lokale projecten worden opgezet. Elke druppel gespaard water telt immers. Lokale projecten hebben als voordeel dat er heel gericht kan gewerkt worden naar een specifieke doelgroep en dat mensen vrijwillig beslissen of ze al dan niet meewerken. Uit een vooronderzoek van het World Wild

Fund (WWF) bleek alvast dat vele gezinnen wel willen meewerken, maar dat vooral sensibilisering, informering en begeleiding nodig zijn om deze gezinnen over de streep te trekken. Om aan deze vraag tegemoet te komen, startte het WWF op 22 maart jongstgeleden met een sensibiliseringscampagne rond dit thema.

Veel kan immers gedaan worden op lokaal nivo. Twee voorbeelden hiervan zijn het gebruik en het laten infiltreren van regenwater. Regenwater wordt in België vaak samen met het gewoon afvalwater afgevoerd. Hierdoor wordt het vuile afvalwater echter verdund met regenwater. Het gevolg is dat het water dat de zuiveringsinstallatie bereikt, niet vuil genoeg is, zodat de bacteriën onvoldoende eten hebben en de installatie niet optimaal werkt. En dat terwijl regenwater ook op andere manieren kan gebruikt en afgevoerd worden, zoals via gronden waar water kan insijpelen. De vele harde oppervlakten van wegen, parkings... maken dit steeds moeilijker. Hierdoor zakt bovendien de waterspiegel en drogen lagere bodemlagen uit. Wat dan weer betekent dat er een kleiner potentieel aan grondwater is voor drinkwater.

Ook het Depo, een dienst van studentenvoorzieningen die onder andere werkt rond duurzaam omspringen met energie en water, riep op tot bezinning via een *waterluwe* dag. Via informatiestands in de inkomhal van Alma 2 en 3 werden toiletspaarknoppen verdeeld, die een gewoon toilet omtoverden in een waterzuinig toilet. Daarnaast kon je op de website van het Depo tips en weetjes vinden rond water, alsook berekenen hoeveel liter water je die dag verbruikt had. Deze sensibiliseringsactie vormt de aanzet van een grotere campagne die studenten wil aanzetten om een aantal hardnekkige water- en energieverslindende gewoontes te doorbreken.

Sin Declerc

Meer info over bovenstaande campagnes kan je vinden via de website van het Depo op www.kuleuven.ac.be/dsv/. Op 25 april organiseert het WWF een waterstudiedag in Leuven. Info op www.wwf.be.

(foto Steven Van den Eede)

DE FINANCIËLE KONTROLEKOMMISSIE ERKENT

Thomas More in beroep

Tien Leuvense vrije verenigingen worden het komende jaar erkend door de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie en mogen rekenen op financiële steun. Dat besluiten een groot aantal Leuvense fakulteitskringen afgelopen vrijdag. Drie verenigingen dienden wel een aanvraag tot erkenning in, maar visten achter het net.

De Financiële Controlekommissie (FKK) is een onderdeel van Loko-Kringraad, een van de geledingen van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko). FKK heeft tot doel subsidies uit te keren aan vrije verenigingen, maar hiertoe moeten deze eerst erkend worden. De erkenning gebeurt op basis van een aantal vastgestelde criteria. Een vereniging moet vrij zijn en een bijdrage leveren aan de maatschappelijke bewustwording van studenten. De vereniging moet openbare activiteiten organiseren die plaatsvinden in Leuven en er moet minstens één spreker aanwezig zijn of een diavoorstelling gehouden worden. Ook dient de vrije vereniging de rechten van de mens te onderschrijven en te respecteren. Verdere vereisten voor erkenning zijn een democratische werking en vrije ledenwerving. Tenslotte kan een vereniging pas na een volledig jaar werking als zodanig erkend worden.

Dit academiejaar waren er dertien gegadigden. De Socialistische Jonge Wacht (SJW), De Roze Drempel, Aktief Linkse Studenten (ALS), de Kring voor Internationale Betrekkingen (KIB), de Werkgroep Democratisch Onderwijs (WDO), het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV), Los Buenos, Christen Democratische Studenten (CDS), Jong Agalev Leuven, VZW Mesopotamië, Socialistische Studenten Beweging (SSB), Jongerenkern Thomas More Genootschap (JTMG) en tenslotte Ex Oriente Lux.

VORMVEREISTE

Op de vorige FKK-vergadering werd de aanvraag van Thomas More al meteen onontvankelijk verklaard. De redenen waren heel simpel: niemand van Thomas More had ooit de moeite gedaan om statuten in te dienen. Thomas More bleef dus duidelijk in gebreke bij een essentiële vormvereiste, vandaar dat zij geen kans hadden op een subsidie. Thomas More laat het hier echter niet bij en dient beroep in tegen deze beslissing bij de Raad voor Studentenvoorzieningen (RVS). Het laatste woord over deze zaak is dus nog niet gevallen. De aanvraag van Socialistische Studenten Beweging was wel onontvankelijk maar de vereniging schoot duidelijk tekort in een van de criteria. SSB is immers nog geen jaar actief en kreeg bijgevolg een negatief advies.

VERRASSING

Dit was de stand van zaken bij het begin van de beslissende FKK-vergadering. Over Thomas More werd niet meer gestemd. Het negatieve advies aan het adres van SSB indachtig, stemden de kringen massaal tegen de kandidatuur van SSB. Tot zover geen verrassing dus. Die kwam echter nog. De aanvraag van ALS werd ook niet onontvankelijk verklaard. Ook nu was de klassieke vormvereiste de oorzaak: ALS had geen statuten ingediend, hoewel ze daar nog wel de kans toe gekregen hadden. ALS was — in tegenstelling tot Thomas More — immers aanwezig op de werkgroep vrije verenigingen, waar zij beloofden de statuten tijdig in te dienen. Dit is echter nooit gebeurd en dus besloot de FKK-vergadering om consequent te zijn en de aanvraag van ALS niet onontvankelijk te verklaren.

Bij de overgebleven kandidaten stelden zich geen problemen en de meeste aanvragen werden unaniem goedgekeurd. Er zijn dus sinds vorige vrijdag tien vrije verenigingen in Leuven die erkend zijn door FKK. Bijgevolg kunnen deze een financieel steuntje in de rug verwachten van Loko.

Kristof D'Exelle

“We gaan iets doen aan het imago van Loko”

In twee redenen vormt Nele Wynants, pas verkozen preses van de Nieuw Filosofische Kring (NFK), een uitzondering binnen de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko). Ze wil volgend jaar op Sociale Raad zitten — “daar gaat het over maatschappelijke thema’s” — en niet op Kringraad, zoals de meeste presessen. Bovendien is Nele een meisje — dit jaar waren er slechts drie vrouwelijke presessen op dertig.

Veto: Hoe werkt het verkiezingsstelsel van NFK?
Nele Wynants: «Daarover is veel te doen geweest deze verkiezingen. De meerderheid wilde de kandidaten laten verkiezen per functie en dus niet per ploeg. Op dat moment was het oude kiesreglement echter al bekend-gemaakt en er is dan beslist om een commissie in te stellen die het reglement en de statuten volledig zal herbekijken. Wij zijn dus nog volgens de oude procedure verkozen.»

«De ploeg moet haar kandidatuur indienen bij het kiescomité, waarin mensen zetelen die zeker geen functie opnemen in het volgende presidium. Elke student kan dan een motie van wantrouwen indienen. Indien die er niet zijn en het kiescomité zelf geen bezwaren heeft, worden de kandidaturen goedgekeurd. Vorig jaar is het presidium gewoon aangesteld — niet verkozen — omdat er maar één ploeg was en er geen moties van wantrouwen waren ingediend. Daarover moet die commissie zich toch eens buigen. Een motie van wantrouwen kan je immers alleen maar indienen omwille van formele redenen, bijvoorbeeld tegen iemand die geen filosofie studeert.»

Veto: Wat zijn je projecten voor volgend jaar?
Nele: «De opvolging van Loko, die dit jaar redelijk goed was, verderzetten. Het cultuurgehalte was het afgelopen jaar zeer laag, dus daar willen we aan werken. Verder willen we ook een aantal discussie-avonden organiseren, bijvoorbeeld over thema’s van Sociale Raad. De zaak Lamine hadden we bijvoorbeeld op zo’n avond kunnen bespreken in plaats van op de presidiumvergadering. Over semestereksamen is er vorig jaar wel een enquête afgenomen, maar daarover kan je ook een echt debat voeren met zoveel mogelijk studenten. We studeren tenslotte filosofie.»

Veto: Wat ga je volgend jaar binnen Loko doen: Kringraad, zoals de meeste presessen?

Nele: «Neen, ik denk het niet. Er is een aparte onderwijsverantwoordelijke die in de Permanente Onderwijs Commissie (POK) zit en er zijn binnen de kring genoeg mensen die op Kringraad willen zitten. Het afgelopen jaar zat ik als NFK-vertegenwoordiger op Sociale Raad en daardoor ben ik meer thuis in sociale materie dan in onderwijs. Ik vermoed dat er wel mensen zullen zijn die voor NFK naar Sora willen gaan, maar als er niemand is, wil ik dit met plezier doen.»

«Ik heb het gevoel dat er op Sora meer echt rond democratisering gewerkt wordt. Bij Kringraad gaat het om onderwijs en is er minder kans om bijvoorbeeld rond minderheidsgroepen te werken of om echt op sociaal vlak iets te veranderen. Vorig jaar zat ik als medebeheerder op Acco en daar heb je het gevoel dat je iets aan het doen bent en daadwerkelijk iets kunt veranderen. Ook de maatschappelijke thema’s boeien mij erg, bijvoorbeeld de agitatie tegen extreem-rechts. Wat mij ook heel erg interesseert, is de genderproblematiek.»

Veto: Hoe denk je dat het komt dat er zo weinig vrouwelijke presessen zijn? Dit jaar waren er maar drie op dertig.

Nele: «Ik weet het niet. In NFK is dat redelijk goed verdeeld: ik ken toch twee meisjes die preses zijn geweest. In grotere kringen moet je volgens mij als vrouw heel sterk in je schoenen staan, zeker in kringen waar mannen de overhand hebben. De meeste meisjes zullen dan eerder vice-preses zijn of zo.»

Veto: Je hebt dit jaar meegedaan aan de bezetting van het rektorat tegen de invoering van semestereksamen zoals voorgesteld werd door de academische overheid. NFK krijgt dus een actieve preses?

Nele: «Daar is op de presidiumvergadering nogal wat discussie over geweest: bepaalde mensen vonden dat wij niet hadden mogen meegaan bezetten zonder hun toestemming te vragen. Sommigen vonden dat we eerst een referendum hadden moeten organiseren bij alle filosofiestudenten, maar je kan je plannen om het rektorat te bezetten toch niet op voorhand aan de grote klok hangen? Sommigen waren ook van mening dat we om het minste betogen of bezetten. Nu ja, die mening deel ik niet. Als het volgend jaar nodig is om te betogen, zullen we mensen vragen om mee te gaan. Toch vind ik dat iedereen, dus ook presessen, vrij zijn om in persoonlijke naam mee te stappen.»

Veto: Een ander heftig debat dit jaar ging rond de affichepolitiek van bepaalde kringen, die het nodig vinden halfnaakte dames reclame te laten

komen. De maatschappij ziet geen graten meer in dergelijke affiches en als student is het natuurlijk moeilijk om er tegenop te boksen. Toch moet je als student opkomen voor je idealen.»

Veto: En wat zijn jouw grote idealen?

Nele: «In de maatschappij wil ik volledige gelijkheid. Mensen mogen niet beoordeeld worden op vorm. De inhoud moet primeren en dat geldt voor alle groepen: migranten, vrouwen, holebi’s. Binnen de studentenbeweging ga ik uiteraard voor de democratisering. Dat betekent dat alle drempels moeten worden weggewerkt, zodat iedereen de mogelijkheid krijgt om te studeren. De financiële drempels liggen hier misschien lager dan aan andere universiteiten, maar er zijn toch nog heel wat culturele drempels. Binnen NFK zijn daar heel wat mensen mee bezig. De grote meerderheid heeft zo iets van ‘ja natuurlijk mag iedereen komen studeren als ze dat willen’. Er zijn er echter minder die echt beseffen waar de problemen liggen. Misschien ligt dat wel

(foto Sin Declercq)

Veto: Vrouwen hebben toch geen leiderskwaliteiten?

Nele: «Ik zou niet weten waarom niet! Ik denk dat vrouwen evenveel leiderskwaliteiten hebben. Als preses moet je niet alleen autoriteit hebben, maar ook mensenkennis om mensen korrekt in te schatten. Ik denk dat mannen daar juist wat in tekort schieten, terwijl vrouwen daarin beter zijn. Je bent altijd het beste af met een vrouw en een man. Wie dan preses is en wie vice, dat moeten ze zelf maar uitmaken.»

maken voor hun fuiven. NFK was tegen dat soort politiek.

Nele: «Dat is een lange discussie geweest en de problematiek komt voortdurend terug in de wandelingen. Als het van mij afhangt — en ik denk dat de filosofiestudenten mij daar in zullen steunen — zullen wij nooit zulke affiches maken. ‘t Schijnt dat ik nogal een hevige feministe ben op dat vlak. Een discussie-avond over de problematiek zie ik wel zitten, hoewel ik mij afvraag hoeveel mensen erop af zullen

aan het feit dat Loko nog niet genoeg bekend is. We gaan met NFK volgend jaar aan het imago van Loko werken en vooral ook de eerstekenners warm proberen te maken voor Loko.»

Margo Foubert

De Lijn viert zeven jaar Busplan Leuven

Het Busplan Leuven startte in november 1994. Zeven jaar later werd de balans opgemaakt van wat algemeen als een succesproject wordt beschouwd.

Het Busplan had tot doel het busverkeer in en naar Leuven te verbeteren. Om dit te bewerkstelligen werden de frekwenties verhoogd, kwamen er extra lijnen en werden er speciale tarieven ingevoerd zoals de 50-frank-actie voor wie op zaterdag met de bus naar Leuven reist. Een van de doelstellingen was eveneens om binnen het centrum van Leuven de as station-Fochplein-Gasthuisberg uit te bouwen zodat op elk van deze punten de reizigers van elke buslijn kunnen bediend worden.

Een nobel doel, want zo zou de Lijn vermijden dat busreizigers moeten overstappen. Echter, al snel is gebleken dat een groter aantal bussen in de stad en vooral rond het knooppunt aan het Fochplein voor te veel hinder zorgen. Ondertussen, zo stelde Philip Jacobs van de Lijn, wordt er wel gezocht naar een oplossing. Een idee dat al sirkuleert is de

uitbouw van een *scholierennet*: bussen zouden dan alleen de scholen aandoen om dan rechtstreeks hun traject buiten het centrum te beginnen zonder eerst nog het centrum aan te doen.

Dat de Leuvense studenten nu al verwend worden door de Lijn is oud nieuws. Zo werden er in de maand februari bijna 129.000 gratis busritten door studenten geregistreerd. Nieuw is wel dat — als alles goed verloopt — ook de studenten van het Lemmensinstituut na de paasvakantie hun buspas in handen krijgen. Bij de studentenbuspas maakte Jacobs wel enkele kanttekeningen: studenten zouden tegen de verwachtingen in heel korrekt gebruik maken van hun kaartje. Onlangs werden de controles opgedreven. Resultaat: meer dan 99 procent van de studenten ontwaart zijn kaart en is ook rechtmatig in bezit van een kaart.

Wat wel een probleem vormt, is dat studenten te veel gebruik maken van de bus voor wandel- en fietsafstanden. Gevolg hiervan is een overbelasting van bepaalde buslijnen

zoals de lijn 2. Jacobs stelt dat het de bedoeling was om studenten een alternatief voor de auto aan te bieden en niet voor de fiets of de benenwagen. Met andere woorden, de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie die bij de opzet van het plan hiervoor waarschuwde, heeft haar gelijk gekregen.

Verder verklaarde de Lijn dat ze de studentelijnen wil optimaliseren. Deze studentelijnen zijn er gekomen op basis van een studie van de KU Leuven die duidelijk aantoonde dat er voor studenten nood was aan buslijnen van omliggende steden of gemeenten naar Leuven toe. Uit de cijfers blijkt echter dat slechts een zeer klein aantal studenten van deze faciliteiten gebruik maakt. Geen nood echter, ook hier belooft de Lijn aan te werken.

(mad)

Uw geld of uw leven

F de gevolgen van aids in de derde wereld zijn hallucinant. Een hoog sterftesijfer, een decimering van de bevolking en miljoenen weeskinderen. Landen die actief strijd voeren tegen de HIV-besmetting komen nu ook nog eens onder vuur te liggen van de farmaceutische industrie die haar patenten wil beschermen.

Brazilië is voor veel derdewereldlanden een voorbeeld wat betreft de bestrijding van aids. In enkele jaren slaagde men erin het aantal aidsdoden te halveren. Kofi Annan, baas van de Verenigde Naties, sprak in lovende bewoordingen over het Braziliaanse systeem en hoopte dat het navolging zou vinden. De Verenigde Staten (VS) dienden evenwel een klacht in tegen Brazilië bij de World Trade Organisation (WTO) wegens schending van het patentrecht.

De bestrijding van aids gebeurt hoofdzakelijk met antiretrovirale geneesmiddelen die de ziekte afremmen en het leven kunnen verlengen met tien tot vijftien jaar. Op deze geneesmiddelen rust een patent zodat de prijs ervan enorm oploopt, wat een probleem is voor de bevolking van derdewereldlanden. Brazilië kent nu aan enkele binnenlandse laboratoria zogenaamde dwanglicenties toe die het mogelijk maken om generische geneesmiddelen aan te maken, met andere woorden geneesmiddelen die geheel gelijkaardig zijn aan de merkproducten maar waarop geen patent rust. Ook bij ons is het gebruikelijk dat na afloop van het patent goedkope generische geneesmiddelen op de markt gebracht worden. Brazilië staat toe dat dit gebeurt met aidsremmers waarop momenteel nog een patent rust. De regering deelt die geneesmiddelen gratis uit en is bereid tot verkoop aan het buitenland.

De Verenigde Staten claimen een schending van de internationale *Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (Trips)*-akkoorden, die stellen dat een patent op een geneesmiddel twintig jaar geldig is met een mogelijke verlenging van vijf jaar. Nochtans voorzien de Trips-akkoorden de mogelijkheid van dwanglicenties in uitzonderingsgevallen, zijnde een essentieel belang voor de volksgezondheid of de ontoegankelijkheid van een middel voor het merendeel van de bevolking.

STORM

Schrijnender nog dan het geval van Brazilië is dat van Zuid-Afrika. In Zuid-Afrika zijn 4,3 miljoen mensen besmet met het HIV-virus, wat neerkomt op één volwassene op vier. In 2000 alleen al stierf een kwart miljoen onder hen aan aids. Een behandeling met antiretrovirale geneesmiddelen kost vanwege de patenten 500.000 frank per jaar, terwijl het gemiddelde inkomen van de zwarte Zuid-Afrikaan rond de 6000 frank per maand schommelt. In 1997

(foto archief)

ondertekende Nelson Mandela een wet die de medikatie een stuk goedkoper en toegankelijker moest maken.

De wet organiseert een systeem van parallelimport van medicijnen. Parallelimport betekent dat men in verschillende landen producten aankoopt die daar goedkoper zijn dan in het eigen land. Zuid-Afrika ging bijvoorbeeld antiretrovirale geneesmiddelen kopen in Brazilië, India en Thailand. Op zich heeft parallelimport niets te maken met generische producten. Impliciet stemde Zuid-Afrika wel in met generische middelen,

aangezien het uiteraard die generische middelen waren die werden aangekocht.

De wet was nog maar net ondertekend of een organisatie van Zuid-Afrikaanse farmaceutische bedrijven, de PMA, leidde een rechtzaak in om de uitvoering van de wet tegen te houden. Zij kregen bijval van een veertigtal farmaceutische giganten waaronder Janssen-Cilag, Bayer en de Brits-Amerikaanse fusie GlaxoSmithKline. Na drie jaar van vertragingen ging het proces van de 42 tegen Zuid-Afrika op 5 maart 2001 eindelijk van start. Ondertussen is over de hele wereld een storm van protest opgestoken tegen de farmaceutische industrie, die het verwijt krijgt met mensenlevens te spelen. Sinds het blokkeren

van de wet zijn al 400.000 Zuid-Afrikanen gestorven aan aids. Het proces is wegens nieuwe bewijsstukken alweer met enkele weken uitgesteld en na afloop volgt ongetwijfeld nog eens een lange beroepsprocedure.

SCHADUW

De rechtzaken waar Brazilië en Zuid-Afrika mee opgezadeld zitten, brengen de problematiek rond intellectuele eigendomsrechten weer volop in de aandacht. Op wereldvlak zijn er drie grote machtsblokken die het beleid bepalen, met name de patentenburo's van de Verenigde Staten, de Europese Unie en Japan. Zij hebben belang bij het bevorderen van de welvaart binnen hun grondgebied en dus met een zo hoog mogelijke graad van bescherming. Zowel moraliteit, konsumenten als ontwikkelingslanden staan in de schaduw van de grote drie. Geen wonder dat vooral de ontwikkelingslanden zich meer en meer van het probleem bewust worden en dat het verzet groeit.

Sommige landen weigeren patenten te erkennen op geneesmiddelen of chemische landbouwproducten omdat zij baat hebben bij goedkope meststoffen en een betaalbare gezondheidszorg. Voor India was dat het geval tot eind 1999 toen het zwichtte voor een klacht van de VS en de Europese Unie bij de WTO. Thailand was al in 1992 met dat probleem gekonfronteerd geworden. Toen dreigden de VS ermee om de import van tekstiel uit Thailand stop te zetten. Aangezien de tekstielhandel met de VS één vijfde van de totale Thaise export bedraagt, werd de aanmaak van generische medicijnen drastisch ingeperkt. Momenteel is Brazilië in een gelijkaardige krachtmeting verwickeld.

VIAGRA

Naast de industrielanden en hun patentburo's zijn de farmaceutische bedrijven de gebeten hond. Organisaties als Oxfam lanseerden wereldwijd een campagne tegen de farmaceutieuzen die het proces tegen Zuid-Afrika hebben ingespannen. Met succes: de campagne slaat aan en de farmaceutische industrie wordt in het defensief gedrongen. Zij vrezen voor een slecht imago, een pro-

bleem om nog onderzoekers aan te trekken, en gaan in het verweer. Geen van de argumenten waarmee zij zich verdedigen, komt echter overtuigend over.

Het vaakst gehoorde argument pro bescherming van intellectuele eigendommen is de *incentive-theorie*. Bedrijven investeren astronomische bedragen in research en development (R&D) en in ruil krijgen zij een monopolie of patent op het produkt. Door dat patent kunnen zij prijzen vragen die de produktiekost vele malen overtreffen. Het daaruit verworven geld wordt dan opnieuw geïnvesteerd in onderzoek, hetgeen ten goede komt aan de patiënt.

Een mooie theorie, maar niet geheel van enig bedrog gespeend. Totnogtoe is er geen enkel bewijs geleverd dat de patenten leiden tot hogere investeringen in R&D. Bovendien wordt er in verhouding weinig geld vrijgemaakt voor ziekten die overheersen in derdewereldlanden. Voor 90 procent van de ziekten op deze planeet, zijn maar 10 procent van de geneesmiddelen voorzien. De industrie pompt liever geld in populaire geneesmiddelen voor westerse ziekten, met als ekstreem voorbeeld Viagra. Het is handig meegenomen dat men daarvoor de opbrengsten kan benutten van aidsremmers die goedkoop te produceren zijn en door de derdewereldlanden en masse moeten worden aangekocht. Het binnenstromende geld wordt bovendien niet alleen voor de wetenschap gebruikt. Glaxo-SmithKline claimt dat het een half miljoen US dollar per uur pompt in R&D. Heel fraai, maar ze geven wel het dubbele uit aan marketing. Naast 10.000 onderzoekers hebben ze 40.000 verkopers in dienst.

STEEL

Ter verdediging van hun patenten gooit de farmaceutische industrie nog andere argumenten in de strijd. De derdewereldlanden zouden meer geïnteresseerd zijn in oorlog dan in gezondheidszorg. Bovendien hebben ze een gebrekkige infrastructuur die de behoorlijke verspreiding van medikatie tegenwerkt. Geneesmiddelen die halfslachtig gebruikt worden, kunnen resistentie veroorzaken. Voor een stuk klopt dat natuurlijk, maar de gebrekkige structuur is maar een deel van het plaatje. De redenering is behoorlijk kolonialistisch en ontslaat de farmaceutische industrie geenszins van haar verantwoordelijkheden. Verantwoordelijkheden die overigens fel betwist worden. Want, zo reageert men, de voedingsindustrie wordt toch ook niet met de vinger gewezen voor alle honger in de wereld.

De druk neemt toe en de sektor is bezorgd om haar imago. Enkele van 's werelds grootste farmaciebedrijven hebben al aangekondigd dat ze hun prijzen drastisch zullen laten dalen. Een gebaar dat weinig oplost omdat het *en passant* hun monopolie bevestigt. Generische producten lijken de enige oplossing. Een ander voorstel houdt wel steek: de industrie zou voor een betere bedeling moeten samenwerken met plaatselijke privee-ondernemingen zoals brouwerijen en goudmijnen in Zuid-Afrika. De werkgevers ter plaatse zouden hun arbeiders van geneesmiddelen kunnen voorzien. Een win-win-situatie aangezien het de mensen helpt om aan medikatie te geraken en het de bedrijven een kapitaal aan ziektevergoedingen uitspaart.

Peter Mangelschots

Wie Artsen Zonder Grenzen en Oxfam wil steunen in hun campagne tegen het proces in Pretoria, kan een petitie ondertekenen op <http://www.azg.be>.

Behandeling voor één dollar per dag

Van de tweeduizend aidspatiënten die maandelijks op behandeling komen in het Bamrasziekenhuis in Bangkok, kunnen slechts twintig zich de zogenaamde driemedicijnencocktail veroorloven. Deze cocktail wordt in het Westen reeds geruime tijd gebruikt voor het afremmen van aids. In de Verenigde Staten kost deze behandeling meer dan tienduizend dollar per jaar per patiënt. Er hoeft geen tekeningetje bij dat pakweg de gemiddelde Zuid-Afrikaan, die zo'n zesduizend frank per maand verdient, dit niet kan betalen.

Om deze reden pleit Artsen Zonder Grenzen (AZG) voor fors gereduceerde prijzen voor aidsgeneesmiddelen in de derde wereld. AZG ziet dit als een belangrijke stap naar een oplossing voor de aidsproblematiek in de derde wereld en heeft zich tot doel gesteld een behandeling aan te bieden voor tweehonderd dollar per jaar. Dat dit geen belachelijk laag bedrag is, bewijst het feit dat het Indiase bedrijf Cipla een generische variant van de medicijnencocktails maakt voor driehonderdvijftig dollar per jaar. Met deze prijs zit Cipla zwaar onder de prijs van de farmaciegiganten die patenten hebben op de medicijnen. Zo betaalt Senegal met een reductie van negentig procent nog steeds tussen de 1000 en 1800 dollar. De farmaciegiganten reageren door te stellen dat Cipla onder de produktieprijs werkt en niet aan de vraag zal kunnen voldoen.

(lg)

Middelpunt

Veel gekakel, weinig eieren

Iedereen die iets in de politiek te betekenen heeft, voelde zich de afgelopen weken verplicht om zijn of haar mening te spuien over de houding van de tweënvēertig farmaciegiganten die op dit ogenblik een proces voeren tegen de Zuid-Afrikaanse regering omdat deze het had gewaagd om patentrechten op aidsgeneesmiddelen te omzeilen. Zoveel meningen er waren, zo weinig concrete oplossingen kwamen er uit de bus. Aan velen ontbreekt het zelfs aan durf om met de vinger naar de farmaceutische industrie te wijzen.

“Wij vroegen u niet om u uit te spreken over een zaak tussen private operatoren en een nationale regering. Wij vroegen u om de positie die uw voorganger uit naam van de Europese Unie innam terug te trekken. De huidige rechtzaak zou een zeer goede gelegenheid zijn om de ontwikkelingslanden te tonen dat de Europese Commissie bereid is om akties te plaatsen waar er nu woorden zijn. Het is ekstreem teleurstellend dat u niet bereid bent om dit te doen,” brieste Morten Rostrup, voorzitter van de Internationale Raad van Artsen Zonder Grenzen (AZG) op 5 maart tegen Europees commissaris voor handel Pascal Lamy. Een maand eerder had AZG middels een open brief aan Lamy gevraagd om een standpunt van zijn voorganger, Sir Leon Brittan, terug te trekken. In 1998 betuigde Brittan immers openlijk zijn steun aan de tweënvēertig farmaceutische concerns die een rechtzaak aanspannen tegen Zuid-Afrika. Aanleiding was de goedkeuring van een wet waarin de productie van generische geneesmiddelen wordt toegestaan om de dure gepatenteerde aidsgeneesmiddelen te vervangen. Het antwoord van Lamy is vaag: de commissie streeft naar afspraken rond de prijsverlaging van medicijnen voor ontwikkelingslanden en zal deze landen op lange termijn steunen om zelf geneesmiddelen te produceren. Over de rechtzaak in Zuid-Afrika zwijgt Lamy: “U zal begrijpen dat ik geen enkele positie zal innemen in een rechtzaak tussen private operatoren en een nationale regering over interne constitutionele zaken.”

BLOEM

Het antwoord van Lamy tipeert de houding van de politieke wereld in de discussie over de beschikbaarheid van medicijnen in de derde wereld en de manier waarop patentrechten hierin passen. Terwijl niet-gouvernementele organisaties (NGO's) als Artsen zonder Grenzen en Oxfam van de daken schreeuwen dat de houding van de farmaceutische industrie immoreel is, wringen politici zich in de meest ongemakkelijke bochten *to have it both ways*. De farmaceutische industrie wrijft zich ondertussen in de handen en gaat lustig door met lobbyen. Een bloemlezing uit een eindeloos debat met veel gekakel en weinig eieren.

Het meest principiële politieke standpunt vinden we bij het Europese Parlement. Op 1 maart jongstleden stemde het parlement op aansturen van de groenen massaal een resolutie waarin het parlement erkent dat het bij nationale gezondheidsrisiko's is toegestaan om gratis licenties te geven voor de aanmaak van geschikte medicijnen. De Zuid-Afrikaanse situatie valt volgens het parlement onder deze noemer. Europees parlementslid Bart Staes (VU&ID): “Ik vind de houding van Lamy zeer ontgoochelend en ik denk dat de meesten van mijn collega's deze mening delen. Lamy gaat duidelijk niet in op de verzuchtingen van de verkorenen. Europa is moreel verplicht om de farmaceutische industrie te overhalen, zo niet ertoe te dwingen, om in dit dossier bakzeil te halen. We moeten in de wetgeving bepaalde elementen opnemen die het de farmaceutische industrie zo moeilijk

maken dat ze overstap gaan. En de farmaceutische industrie is daar duidelijk bezorgd om: toen ik het amendement mee had goedgekeurd en een persmededeling had verstuurd, kreeg ik binnen de kortste keren de hele farmaceutische lobby op mijn dak om mij er van te overtuigen om niet verder in die richting te werken.”

In de Europese lidstaten blijft het voorsnog betrekkelijk stil. Zowel de Duitse als de Nederlandse regering pleiten voor een konstruktieve houding. Ook staatssecretaris

de geneesmiddelen betaalbaar maakt voor iedereen.

De farmaceutische industrie zelf wast de handen in onschuld. “Verschillende farmaceutische concerns bieden hun medicijnen voor de ontwikkelingslanden reeds aan drastisch verlaagde prijzen aan — tot negentig procent,” klopt de Europese vereniging voor geneesmiddelenproducenten (EFPIA) zichzelf op de borst. Een mooi gebaar, ware het niet dat het hier om een vergiftigd geschenk gaat. De nationale over-

zich,” aldus de Belgische Vereniging voor Geneesmiddelenindustrie (IVGA). “Dat patiënten in de derde wereld moeilijk toegang krijgen tot geneesmiddelen heeft vooral te maken met armoede en een gebrekkige infrastructuur.” Verder ziet het IVGA ook nog politieke hinderpalen (burokratie en corruptie), sociale hinderpalen (gebrekkige informatie en gezondheidsopvoeding) en economische hinderpalen, waaronder men - geloof het of niet - de gebrekkige octrooibescherming rekent. De enige manier om de toegang tot geneesmiddelen te verbeteren is dan ook het omhoogtrekken van de nationale budgetten voor aidsmedicijnen en financiële steun uit het Westen. Als de anderen maar genoeg geld geven, lost het probleem zich vanzelf wel op.

“De huidige solden van de farmaceutische industrie zijn een strategische zet”

voor Ontwikkelingsamenwerking Eddy Boutmans (Agalev) wil verder onderhandelen met de farmaceutische industrie, met de nadruk op die zaken die voor de industrie meer aanvaardbaar zijn, zoals prijsverlagingen en vrijwillige licenties. Hierbij kan een bedrijf er voor kiezen om zijn patentrechten in een bepaald land niet uit te oefenen waardoor dat land de geneesmiddelen zelf kan produceren. Boutmans benadrukt tegelijkertijd dat hij geen enkele maatregel wil uitsluiten.

KONKURRENTIE

Een oproep tot konstruktieve dialoog vinden we ook bij UNAIDS, het programma van de Verenigde Naties ter bestrijding van HIV en aids waarin onder andere de Wereldgezondheidsorganisatie en de Wereldbank zetelen. Men wil een ‘nieuwe overeenkomst’ sluiten tussen de farmaceutische industrie en de maatschappij om aidsgeneesmiddelen toegankelijk te maken in de

heden van de ontwikkelingslanden dienen een kontrakt te tekenen voor de levering van de medicijnen en het is volgens analisten weinig waarschijnlijk dat ze dit zullen doen. Zelfs met drastig verlaagde prijzen kunnen de overheden het zich immers niet permitteren om de jarenlange behandeling van honderduizenden HIV-geïnfecteerden te financieren. Velen beschouwen de huidige solden van de farmaceutische industrie dan ook als een strategische zet om de eigen markt veilig te stellen en te vermijden dat de landen de geneesmiddelen zelf goedkoper gaan produceren of invoeren.

BUDGETTEN

Een vermoeden dat bevestigd wordt indien we het standpunt van EFPIA met betrekking tot de prijsverlagingen lezen. De vereniging merkt hierin fijntjes op dat prijspolitiek de zaak is van de individuele bedrijven en dat er geen sprake kan zijn van internationaal opgelegde

WINSTMARGES

De enigen die in dit schier eindeloze debat een duidelijk en kompromisloos standpunt lijken in te nemen, zijn de NGO's. Artsen zonder Grenzen en Oxfam roepen op een niet mis te verstane wijze op om de rechtzaak in Zuid-Afrikaanse te laten vallen en veroordelen eenduidig de farmaceutische industrie. “Deze rechtzaak is een ijsskoude boodschap van de farmaceutische industrie aan de regeringen van andere ontwikkelingslanden: speel volgens onze regels of draag de gevolgen maar,” aldus Oxfam.

AZG wijst ook op de internationale verantwoordelijkheid: “De sirenes van de machtige Wereldbank, het Internationaal Muntfonds en de Wereldhandelsorganisatie vertellen ons dat economische ontwikkeling de heilige graal is. Ze blijven een dogma nastreven: de uitroeiing van ekstreme armoede binnen tien jaar, waarop ‘Gezondheid voor Allen’ zal gebouwd worden.” Artsen Zonder Grenzen is een van de weinige actoren in dit debat die ook de hand in eigen boezem steekt: “De verantwoordelijkheid — en schuld — ligt niet enkel bij de grote machten. De meeste patiënten in de ontwikkelingslanden hebben weinig keuze. De prekaire situatie waarin zij leven is het resultaat van onverschilligheid, marginalisatie, diskriminatie en geweld. Zij hebben niet de luxe om te kiezen naar welke dokter ze gaan. Maar vaak hebben de dokters op het veld zich al neergelegd bij de situatie: zij vragen niet meer. We mogen niet in deze val trappen. Wie zou immers effectieve geneesmiddelen geven aan de armste patiënten, als hun eigen dokters het niet eens meer vragen?”

Niemand zal ontkennen dat de regeringen van ontwikkelingslanden geen optimale omstandigheden scheppen om hun aidspatiënten te behandelen, dat de patentrechten niet het enige probleem zijn en dat er op meerdere pistes moet gewerkt worden. Maar ontslaat dit het Westen van haar verantwoordelijkheid? We kunnen onderhandelen tot we nog een ons wegen, maar ondertussen heeft slechts vijf procent van de meer dan vierendertig miljoen HIV-geïnfecteerden op de wereld toegang tot medicijnen. De farmaceutische industrie kent met een gemiddelde van achttien procent de hoogste winstmarges en geniet ze van een voordelig belastingstelsel. Sijfers die een en ander illustreren, maar niet in de verste verte de menselijke catastrofe kunnen uitdrukken wat zich op dit moment in de derde wereld afspeelt. Terwijl u dit artikel las, stierven in Zuid-Afrika tien mensen aan de gevolgen van aids, waaronder één kind. Misschien is de tijd van het praten voorbij.

Loes Geuens

ontwikkelingslanden. Directeur Peter Piot stelt zich al iets minder toegankelijk op ten opzichte van de farmaceutische industrie en ziet de concurrentie tussen producenten als een mogelijke oplossing. Hierbij laat de nationale wetgeving toe dat zowel gepatenteerde medicijnen als de generische ‘kopie’s’ op de markt worden gegooid. Bedoeling is dat de concurrentie die vervolgens ontstaat

prijsverlagingen. Internationale regelingen moeten er uiteraard wel zijn voor de ontvangende partij: de regeringen van de ontwikkelingslanden moeten samenwerken met de farmaciegiganten en moeten er garant voor staan dat er geen parallelle handel in generische geneesmiddelen voor komt.

En het wordt nog mooier. “Wie beweert dat het patentrecht het probleem is, vergist

“Wij willen geen eiland zijn”

Frisse blauwe en gele wanden, lege rekken waar men binnenkort materiaal en kunstwerken op zal plaatsen, een eerste plantje dat net aan het plafond opgehangen wordt. Een nieuwe, nog vrijwel onbetreden ruimte in de Ridderstraat. Momenteel bereiden twee vrouwen een beeldend atelier voor. Hun glinsterende ogen spreken voor zich: zij geloven er sterk in dat mensen die voordien nooit de kans hadden om kunst te proeven nu zullen toehappen.

Als je wil leren tekenen stap je gewoon naar de academie. Als je in toneel geïnteresseerd bent, plan je een gezellig avondje teater... Zo eenvoudig blijkt de stap naar Vlaanderen's kultuur aanbod helaas niet altijd. Teater is niet goedkoop, zeker niet als bovenop de prijs van je ticket ook nog een babysit en vervoer betaald moet worden. Veel mensen die zich onderaan op de

De nood en de vraag van mensen die wel zin hebben om artistiek bezig te zijn maar er om de één of andere reden nooit, bereikte enkel jaren geleden het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW). Sociale verenigingen (meerbepaald buurt- en wijkwerkingen, het Diensten- en Ontmoetingscentrum en Begeleid Wonen) en kulturele verenigingen (Open School, Elcker-ik, Cultureel Centrum, Stuc, Mooss, Wisper, De Kunstbank, ...) sloegen in 1999 de handen in elkaar en stampden een aantal initiatieven uit de grond. Daarmee wilden ze zowel de passieve als de actieve participatie aan cultuur bevorderen. Het OCMW kreeg een subsidie voor twee jaar van het Sociaal Impuls Fonds (SIF). Goedkopere tickets voor teatervoorstellingen en een toelichting voor of na de voorstelling bevorderen de passieve deelname. 'De FaktorY' is een initiatief dat de actieve participatie moet stimuleren en verwijst naar de naam van de 'onbekende' in de wiskunde. @Body:Kultuurparticipatie is volgens Karen een belangrijke faktor in

het welzijn van mensen die gedurende lange tijd werd onderschat. Het atelier — 'de factorij' — wil een werkplaats zijn waar mensen creatief aan de slag kunnen. FactorY verwijst ook naar de legendarische werkplaats in New York, waar Andy Warhol kunstenaars en artistieke bedrijvigheid concentreerde.

Om haar beeldend atelier op poten te zetten, bezocht Karen een aantal projecten in Vlaanderen. Van bepaalde voorbeelden is zij echt vol. Zo bestaat er in Brussel al sinds 1977 het 'Huis der Kennis', dat zowel op

ouders als op kinderen gericht is. "Er wordt daar geschilderd, getekend, met keramiek gewerkt, in een koor gezongen. Er is ook een toneelgroep die veel succes kent, maar telkens weer keert men terug naar de basisfilosofie: cultuur naar die mensen brengen die nooit tot bij het 'gewone' cultuur aanbod raakten. Dat is gewoon prachtig om te zien. Binnenkort krijgen we in ons atelier ook internet. Op die manier kunnen we contact houden met andere gelijkaardige projecten in Vlaanderen. We willen een heel netwerk opbouwen — ook in Leuven zijn we daar mee bezig. Het is belangrijk dat men ons kent want op die manier kan men mensen naar ons doorverwijzen. Wij willen geen eiland zijn."

TRAP

'De FactorY' richt zich op volwassenen. In eerste instantie wil men de 'meest geïsoleerde kansarmen' bereiken. De sociale en kulturele verenigingen speelden daarbij een belangrijke rol, maar vooral de huisbezoeken van Karen overtuigden een aantal mensen. In de openingsweek van het atelier — dat start op 2 april — verwachten Karen en Cacilda een twintigtal mensen te ontvangen. Ze hopen dat de deelnemers, in tegenstelling tot bepaalde projecten van andere verenigingen, niet zullen wegblijven na een eerste kennismaking. Men zal dit trachten te vermijden door de verwachtingen van de mensen zelf als uitgangspunt te nemen. Het project is niet prestatiegericht. 'De Faktor Y' is een open atelier: deelnemers kunnen langskomen wanneer ze daar zelf tijd en zin voor hebben. Ook het feit dat het beeldend atelier in een sociaal wooncomplex gelegen is, zou het beter toegankelijk moeten maken. Karen en Cacilda zijn niet honderd procent tevreden met de ligging van het atelier op de eerste verdieping: "Er is enkel een trap, op die manier is er al een drempel inherent aan ons project: ontoegankelijk voor mindervaliden"

Volgens Karen Vandenputte is de kracht van het atelier dat het positieve in de mensen benadrukt wordt. "Terwijl sociale verenigingen de mensen eigenlijk voortdurend confronteren met tekortkomingen, wil dit project hen bewustmaken van hun mogelijkheden. We hopen erin te slagen dat de deelnemers een evolutie zien in hun werk en zo een beter zelfbeeld krijgen."

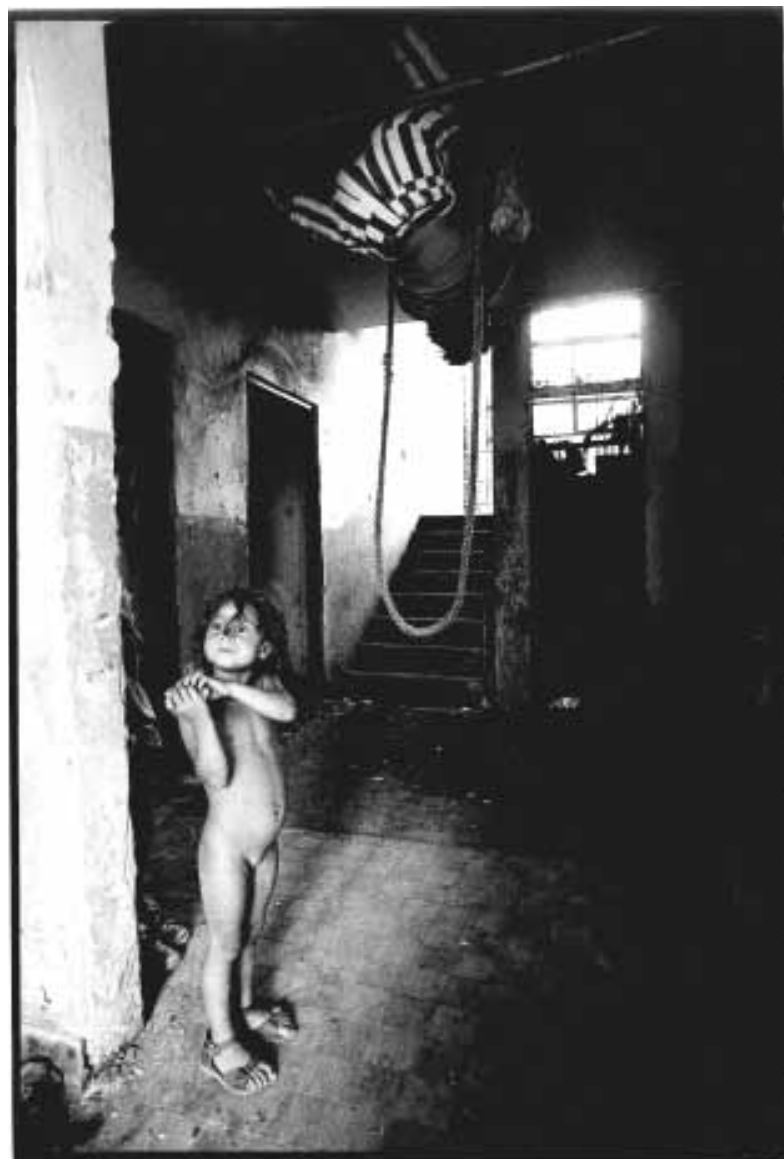
SCHOONHEID

Soms lijkt het alsof er op cultuurvlak een verfrissende wind door Vlaanderen waait: cultuurcheques in Brussel, vorig jaar een musical voor kansarmen in Antwerpen. Minister Anciaux wil niet enkel de politiek, maar ook de cultuur dicht bij de mensen

Iris Dierckx
Nathalie Van Leuven

(foto archief)

(foto archief)

maatschappelijke ladder bevinden, zijn ook bang: hoe kleeft je je voor zulke evenementen, hoe gedraagt men zich daar? Om naar de academie te gaan, moet iemand die werkloos is drieduizend frank neertellen. Bovendien mag je maximum een derde van de lessen brossen en op het einde van het jaar is er een jury die je werk beoordeelt. De drempels zijn veel te hoog. Mensen die geïsoleerd leven vaak geen aansluiting bij de bestaande verenigingen. "Kunst is elitair en onrechtvaardig, maar dat gaat veranderen," aldus Karen Vandenputte die de opdracht heeft gekregen een beeldend atelier te coördineren waar men binnenkort zal schilderen, tekenen en boetsen. Cacilda, een Braziliaanse kunstenaar, helpt haar met de praktische realisatie.

Avontuurlijke Jongerenreizen (18 tot 30 jaar)

Trekkings en wandeltochten
ook met canyoning • alpinisme • kajak • mountainbike

- ver van het massatoerisme
- kleine groepen, Nederlandstalig begeleid door dynamische jongeren
- 28 bestemmingen in Europa, Marokko, Turkije, Nepal, India, Indonesië en Canada
- duidelijke all-in prijzen

Stap een andere wereld binnen

Voor gratis brochure: Anders Reizen - Refugiestraat 15, 3290 Diest
013/33 40 40 • Fax 013/32 16 08 • E-mail: info@andersreizen.be
www.andersreizen.be

Anders reizen

Het contrast doorbroken

Wie de affiches van *Clair -2- Obscur* nog niet heeft zien hangen, moet dringend uit zijn winterslaap ontwaken. Mits enige overdrijving is Leuven herschapen tot één grote aankondiging voor deze multimedievoorstelling in de Stadsschouwburg. De leden van Madock zijn hiervoor verantwoordelijk.

Sinds vorig jaar is Madock erkend als culturele vereniging. Onder deze naam brengen de studenten Christophe Ketels, Jan Moeskops, Maarten Devillé en Toon Muijswinkel creatieve, audiovisuele projecten onder de aandacht. De ene keer gaat het om een organisatie van een van de leden, zoals tentoonstellingen, concerten of documentaires; dan is er weer sprake van een gemeenschappelijke aanpak. De nieuwste vrucht van die vereende krachten is *Clair -2- Obscur*.

Christophe Ketels bedacht bijna anderhalf jaar geleden het oorspronkelijke idee: een voorstelling die dans, video, muziek en poëzie zou combineren. Omdat Maarten thuis is in grafische vormgeving was hij de aangewezen persoon om een aantal 3D-animaties te ontwikkelen. Jan hield zich dan weer bezig met film. Toon nam ten slotte de organisatie op zich en legde contact met de dansgroep Kordante.

POËZIE

Deze groep bestaat reeds een tiental jaren. Aanvankelijk verenigde hij de kinderen van het personeel van het Universitair Ziekenhuis, maar na verloop van tijd vonden

ook andere jongeren aansluiting. Ondertussen heeft de groep optredens met onder andere Voice Male en Jo Lemaire op zijn naam.

In 1999 verzorgden ze bij een voorstelling van Madock — dat toen nog MDK Productions heette — de choreografie van een van de nummers. In de nieuwste productie staat de dansgroep centraal. De inbreng van de dansers was groot: ze reikten de choreografen niet alleen ideeën aan, maar werkten ook zelf een aantal nummers uit. Daarbij beschikten ze alleen over de muziek die hen was aangereikt door Christophe. Die muziek varieerde van Bach en Chopin tot Air, Björk, Iggy Pop, Jean Michel Jarre, Moby, The Prodigy en Quadran. De dans die op de ritmes van deze klanken ontstond, werd gekonfronteerd met video.

Een vierde element — naast dans, muziek en video — is poëzie en proza. Gedichten en teksten van zowel Nederlandstalige, Franstalige als Spaanstalige dichters en schrijvers worden voorgelezen. Zo ontstaat een contrast tussen muziek en het geschreven en gesproken woord.

FUTURISTISCH

De hele voorstelling is gebaseerd op zulke contrasten. De naam verwijst bijgevolg naar een van de meest uitgesproken tegenstellingen: die tussen licht en duisternis. Heraclitus had er in de Oudheid al op gewezen dat zonder een voortdurend spel van tegenstellingen de wereld zou ophouden te bestaan. De verschillende polen van zo'n contrast kunnen niet zonder elkaar. Vandaar de toevoeging van de -2-, uitgesproken als het Franse 'de' in de betekenis van 'van': *Clair de obscur* of hoe dingen

soms een ongekende helderheid krijgen dankzij de duisternis. Niet alleen de tegenstelling, maar ook en vooral het doorbreken ervan staat centraal.

Dat wordt zelfs gerealiseerd bij de opbouw van het decor dat het anders zo gesloten kader van het podium doorbreekt. Enorme witte doeken maken niet alleen van de scène, maar van de gehele zaal een maanlandschap waarin monitors en spots volledig geïntegreerd zijn. Afhankelijk van de benutte kleuren, creëren de spots aan de hand van de witte oppervlakten nu eens een melancholische, dan weer een futuristische sfeer.

Licht, dans, video, poëzie/proza en muziek vormen een audiovisueel en poëtisch geheel. Het contrast valt op, maar er is meer. Een aantal thema's verbinden de verschillende elementen. Het is aan de toeschouwer de achterliggende idee te vatten.

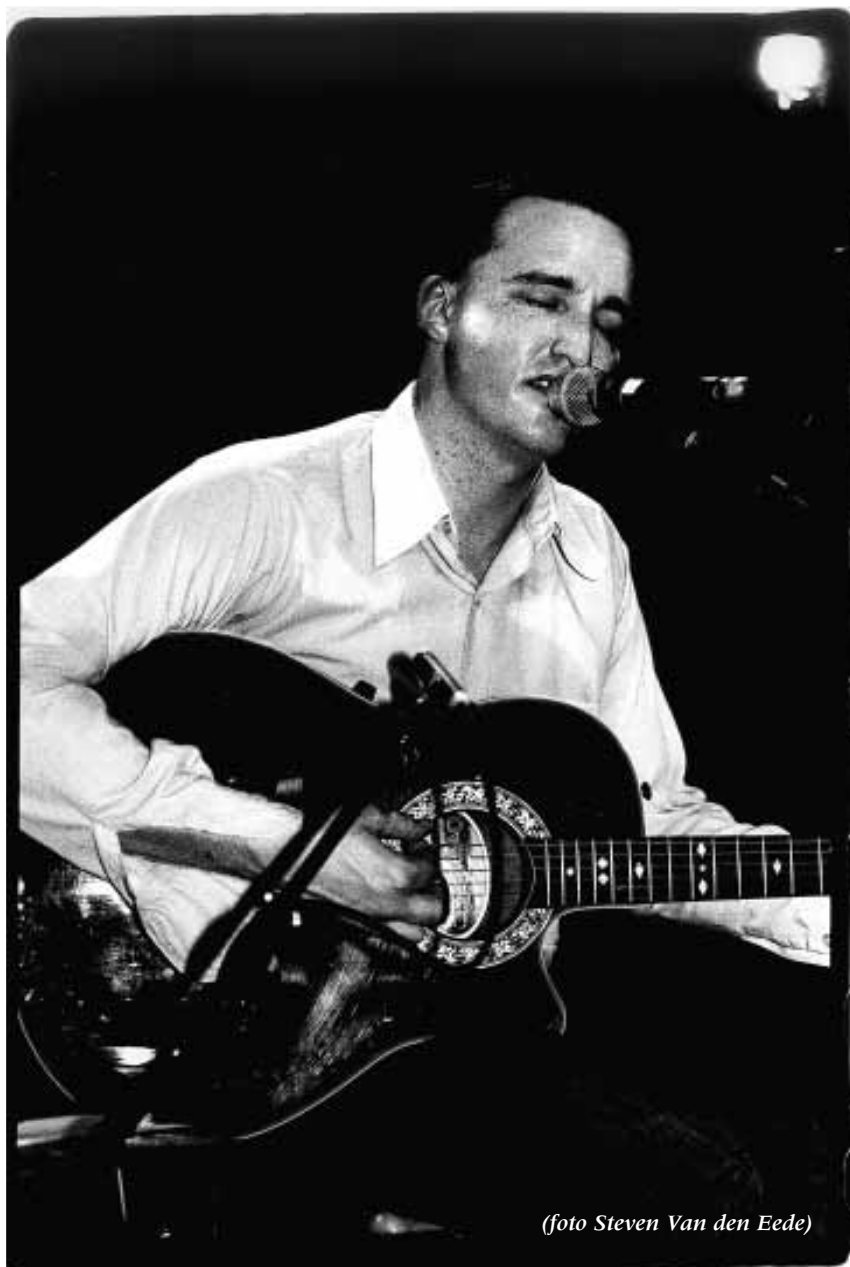
Iris Dierckx

De voorstelling vindt plaats op dinsdag 27 maart om 20 uur in de Stadsschouwburg. Reservatie en info per telefoon (016/22 63 99), mail (madock@pi.be) of web (<http://go.to/c2o>). Wie meer wil weten over Madock kan surfen naar http://members.nbci.com/_XMCM/madock/ned-index.htm.

Reklame
Vlerick-school:
is reeds bij jullie
via ISDN

(foto Steven Van den Eede)

SOPHIA IN HET STUC

Melancholie als muze

Middelmatigheid lijkt de laatste jaren steeds meer garant te staan voor sukses in de muzieksektor. Hitparades worden gedomineerd door de geprefabriceerde afscheidingen van megalitische platenmaatschappijen. Af en toe lijkt er echter wat mis te gaan, en worden we geconfronteerd met muziek die dapper tegen de stroom der trends in probeert te zwemmen. Woensdag 21 maart aanhoorden wij Sophia in 't Stuc.

Rijkelijk te laat nam de avond zijn aanvang en werden de toeschouwers eindelijk de reeds snikhete konsertzaal binnengeleid. Mintkov Luna, de winnaar van *Humo's Rockrally*, deed als obligaat voorprogramma zijn intrede voor een afwachtend publiek. De bandleden poogden overduidelijk de eigen composities gepassioneerd te brengen, maar werden gehinderd door een wel erg statische podiumpresentatie. Bovendien blonk het songmateriaal zelf niet uit kwa originaliteit. Nooit slaagde Mintkov Luna erin zich boven de grote massa gezworen dEUS-imitators te verheffen, ook al omdat het timbre van Philip Bosschaert verdacht dicht bij Stef Kamiel Karlens's zangstem ligt.

Het was echter niet pure kommer en kwel, want op sommige momenten wist de groep wel degelijk verrassend uit de hoek te komen. De enkele keren dat de brave paadjes der *belgopop* verlaten werden, kregen we een glimp te zien van een complexer en avontuurlijker Mintkov Luna. Scherpe contrasten tussen gitaar- en keyboardpartijen, stuwende drums, en intense melodie doorbraken kort het stramien van zelf-

opgelegde dEUS-konformiteit. Spijtig genoeg beweert de band gewoon pop te willen brengen, dus de vraag blijft open of er verbetering valt te verwachten. Op geen enkel moment echter sloeg de vonk over en op meer dan wat beleefd applaus kon dit beginnend bandje dan ook niet rekenen.

FRAGIEL

Na een te lange ombouwpaauze kwam Sophia eindelijk onze rechtmatige aandacht opeisen. Sophia, zijnde Robin Proper-Sheppard als zanger, komponist en bezieler van dit project, een klassieke gitaar en een fles wijn. De akoestische muziek van de singer-songwriter leent zich perfect tot solo-optredens. Zonder andere instrumenten om het fragiele samenspel van stem en gitaar te verstoren, beloofde dit een intieme en sfeervolle ervaring te worden. De eerste zachtgetokkelde akkoorden van het binnenkort te verschijnen *I left you* verdreven zonder moeite alle geroezemoes uit de zaal, om plaats te maken voor een ontvangende stilte.

Het onbekende nummer was al meteen een hoogtepunt van de avond en liet onomwonden zien waar het in Sophia om draait: inktzwarte akoestische composities, vergezeld van introspektieve teksten. Een aangeslagen publiek werd vervolgens vergast op het hartverscheurende *So slow*. Met een van melancholie doordrenkte stem en gesloten ogen, probeerde Robin Proper-Sheppard de eenzaamheid en desillusies te vatten die zijn bestaan beheersten nadat een lid van zijn voormalige band The God Machine in 1994 overleed aan kanker. Het was de eerste song die hij voor Sophia schreef, in een klein kamertje met als enig meubilair een bed. Robin had er zich, na zijn instrumenten te hebben verkocht, in opgesloten om te beslissen wat zijn volgende stap zou zijn. *So slow* werd geschreven als een poging van zelftherapie. Toen besefte de zanger dat hij altijd liedjes zou blijven schrijven, moest schrijven. Vervolgens besloot hij verder te gaan in de muziek. Met deze achtergrond in gedachten, verkreeg de sobere vertolking een extra persoonlijke dimensie. Door dit sterk introspektieve karakter van Sophia weet Robin Proper-Sheppard als geen andere het publiek mee te voeren in een gevoelswereld die, dankzij zijn herkenbaarheid, uitnodigt tot intens meeleven.

Pijn

Naarmate het optreden vorderde — en de wijn minderde — werden de uitvoeringen steeds doorleefder en sloot de zanger steeds meer zijn ogen. *Are you happy now* omvatte een fragiele a capella partij, terwijl *I'm only happy when you're sad* bol stond van frustratie en doorwrochte schuldgevoelens. Een ongelukkig persoon zal immers pogen zijn miserie te delen met zijn geliefden waardoor zij vaak meegesleurd worden in de duistere gemoedstoestand. In gedeelde smart vindt de getroffen mens troost, en Robin Proper-Sheppard is niet verschillend van ons. Na dit liedje vertrouwde de singer-songwriter ons toe dat hij op dat moment besefte waarom solo-optredens zoveel voor hem betekenden. Bij het uitvoeren van een compositie werd de zanger opnieuw bevangen met de gemoedstoestand waarin de song geschreven was.

Na een uur, en tien nummers, kwam de afsluiter *Bastards*. Met trillende stem betrachtte Robin de fundamentele angst om alleen te zijn vorm te geven. Bij het wegsterven van de laatste tonen begon een minutenlang applaus, om over te gaan in de traditionele toegiften. Vaak is dit gedeelte het interessantste element van een optreden, en Sophia was geen uitzondering. Na het prachtige *Death of a salesman* kwam een verrassende cover van John Lennon's *Jealous Guy*, zeer toepasselijk getiteld, aangezien de zanger bekende dat hij dat liedje had willen bedenken. Definitieve afsluiter en absoluut hoogtepunt van de avond was het overigens onbekende maar wel epische *The Sea*. Uitgebreide instrumentale stukken werden spaarzaam onderbroken door langgerekte, in het ijle uitstervende zanglijnen die getuigden van een onuitsprekelijk verlies. Een enorm goede compositie, die alle aanwezigen verlangend deed uitkijken naar de nieuwe cd. Duidelijk opgebrand liet Robin Proper-Sheppard definitief het podium en een soms zichtbaar geëmotioneerd publiek achter. Wij waren die dag getuige van iets moois in het Stuc.

Serge Groven

WONDABRAA TREEDT OP IN HET STUC

Urban lounge disco ambient sleepy techno kitsch pop

Fippe razers vinden het al passé, maar de loungemuziek heeft toch menig oudejaarsdineetje opgevulijkt. Het begon in Oostenrijk met de heren Kruder en Dorfmeister, de Amsterdamse grachten-gordel volgde — mede dankzij het gedoogbeleid — en zopas verscheen een Duitse versie van lounge. Onder de titel 'Deck to basics' bracht Wondabraa haar tweede cd uit. Ze zijn deze week te beluisteren in het Stuc.

Het Stuc heeft zich dit jaar al van zijn beste kant laten zien wat de muziekprogrammatische betreft. In november was een erg gesmaakt optreden van de Hongaarse Yonderboi te zien en vorige week was Sophia nog te gast. Deze week kan je naar het groepje van Kai Liekenbroecker gaan kijken. Hij had al een veeleer onopgemerkte cd uitgebracht, maar met zijn tweede is het toch redelijk raak. Om te beginnen huurde hij een zangeres in om zijn beats ook van enige melodie te voorzien. De vrij bevallige Miriam Kassim zorgt bovendien ook voor iets aangenaams om naar te kijken terwijl Kai allerhande bliepjes en beatjes uit zijn computers tovert. Bovendien is Limburg's trots Buscemi met remix-werk bezig en schijnt ook tamelijk fan te zijn. Niet bepaald de minste referentie natuurlijk en het kan de geloofwaardigheid van Wondabraa alleen maar ten goede komen in ons landje.

De tweede cd heet *Deck to basics* en wordt in de bio verkocht als *urban lounge pop*. Wat dat nu muzikaal betekent, is waarschijnlijk alleen duidelijk voor de PR-man, want het hele boeltje klinkt niet bepaald samenhangend. Als we dan toch

in vakjes gaan stoppen, zou *urban lounge disco ambient sleepy techno kitsch pop* een iets betere benaming zijn, maar even niets-zeggend. Het is niet echt verbazend dat er rond de release van deze cd minder ophef gemaakt is dan rond die van Yonderboi, want Wondabraa is zeker zo goed niet. Liekenbroecker heeft van een hoop halve ideeën een cd gebrouwd die bovendien meer van genre naar genre springt dan Frank Zappa in zijn gehele carrière. Dat dit niet altijd even goede muziek oplevert, is evident. Soms zijn de beats iets te slaperig en lijkt de voorraad clichés onuitputtelijk. Gelukkig staan er ook goede momenten op, wat het optreden alleen maar ten goede kan komen. Dit soort groepen geven er live immers meestal een flinkere lap op dan in de studio. Naast een leuke *diskopastiche*, wordt er af en toe ook naar techno en zelfs *drum 'n bass* gelonkt. Het probleem van de cd is echter dat er nauwelijks een lijn in zit, zodat het nogal vermoeiend is om er naar te luisteren. Optredens garanderen hopelijk iets meer samenhang, en Wondabraa heeft een behoorlijke live-reputatie.

Gaan kijken? Ja, misschien wel, want de iets stevigere nummers zullen zeker zorgen voor de nodige wiegende heupen

en knikkende kinnen in de Stuczaal. Bovendien is er de zangeres om naar te kijken en zij zal zich dansgewijs hopelijk ook niet onbetuigd laten. Wondabraa lijkt zichzelf ook niet echt serieus te nemen en dat verwijst dan weer wel naar de Oostenrijkse *loungekorifeën*.

Maarten van Meer

Wondabraa speelt in het Stuc op 29 maart om 20u30. Voor info & tickets kan u bellen naar 016/20.81.33 of mailen naar www.stuc.kuleuven.ac.be of ticket@stuc.kuleuven.ac.be.

Van Pipidoe, Horatio en Manuela

The eerste dag is nog maar nauwelijks achter de rug, maar het teaterfestival van Kultuurraad (Kura), een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko), is al stevig op dreef. Dinsdag en woensdag staan zo mogelijk nog meer bol van zang, spel en dans. Onder de vlag *Voix Gras: Drijfveren* gaat een hele grote waaier aan ladingen gedekt.

Aftrappen gebeurt op dinsdag met Vincent E. Rietveld van het derde jaar van de Toneelakademie uit Maastricht. In *Manuela en de schoonheid van de dingen* laat hij een personage spreken dat niet met zichzelf samenvalt. Tegelijk echter, injecteert hij de voorstelling met persoonlijke accenten: de naam Manuela verwijst namelijk naar zijn tweede naam, Emmanuel. Die betekent zoiets als 'in de naam van God's, Manuela is dan ook een soort engelfiguur.

"Ik vertrok vanuit het thema eenzaamheid," zegt Rietveld. "Eenzaamheid schept een afstand die het mogelijk maakt om een personage neer te zetten dat zich vragen kan stellen, op dingen kan vitten en dingen kan bewonderen op een manier zoals ikzelf het niet durf te doen." Teater is iets dan hem erg nabij is. Ermee bezig zijn, voelt hij dan ook niet aan als werken maar eerder als plezier maken. Met *Manuela en de schoonheid van de dingen* wil hij het publiek rustig laten nadenken en "zacht doen glimlachen om een zin, een grap of een herkenning."

KORIFEE

Na een muzikaal intermezzo door covergroep The Houston SuperBand staat het podium volledig open voor Joris Vandenbrande uit het eerste meesterjaar van het Rits. Onder het motto 'het Romeins recht in vijftig minuten' speelt hij de tekst *De Horatiër* van Heiner Müller. Het is een klassiek verhaal over oorlog en een

volk. "Als de overwinnaar geëerd wordt, wordt de moordenaar geëerd. Als de moordenaar terechtgesteld wordt, wordt de overwinnaar terechtgesteld. En het volk keek naar de dader der verschillende daden en zweeg..."

Luchtiger zal het er waarschijnlijk aan toe gaan bij de afsluiter van de avond. Joep Van der Geest, eveneens uit het derde jaar van de Toneelakademie van Maastricht, speelt een tekst van de Nederlandse televisiekorifée Arjan Ederveen. *Mijn broer en ik en Pipidoe* is ontstaan uit de idee dat het mooi is te geloven in een niet te verwezenlijken droom. Het stuk gaat dan ook over een idealist in hart en nieren met dromen, ambities en een broer in Nieuwe Ter Aar, een dorp waarin dromen verwezenlijkt worden.

Van der Geest koestert trouwens grote plannen. Hij wil nog een mime-opleiding volgen. En later wil hij met Vincent E. Rietveld, die eerder op de dag geprogrammeerd staat, een eigen gezelschap oprichten: De Warme Winkel. "We gaan dan Warme Winkelproducties maken. Een kleine cast, mooie, intieme thema's gekombineerd met uitmuntend spel."

BRONSTIG

Woensdag 28 maart moet de hoogdag van het festival worden en er wordt dan ook vroeg aan begonnen. Om één uur staat het wekelijkse UUR KULTUUR in het teken van *Voix Gras* met een jeugdige schrijverspodium. Het schrijverspodium is een forum dat

het Stuc sinds vorig jaar aan toneelschrijvers aanbiedt om hun nieuwe teksten te brengen. Vorig jaar kwamen onder andere Dimitri Leue, Christoph Vekeman, Josse De Pauw en Pascale Platel aan bod.

Voor *Voix Gras* heeft UUR KULTUUR een dubbelprogramma opgesteld. Raven Ruel is student tweede meesterjaar regie aan het Rits en heeft al enkele keren voor de Bottelarij in Brussel geregisseerd. Onlangs werkte hij ook samen met het Brusselse kollektief Bronstig Veulen. Raven Ruel zal er voorlezen uit eigen werk.

De tweede helft van het uurtje namiddagcultuur zullen de mensen van Bronstig Veulen zelf vollesen. Dit kollektief bestaat uit zes teatermakers, afgestudeerden van de dramatische kunstafdeling van het Rits, die samen verdergaan als een bende *teaternomaden* en elkaar regelmatig opzoeken om samen voorstellingen te maken. Zij zullen de kersverse tekst *Brusselse Typen* van Davy Scheerlinck voorlezen. Het vertelt op kafkaïaanse wijze

het verhaal van Firmin Van Huffelen die het leven anno 2001 als een niet op te lossen raadsel beleeft. Hij voelt zich het slachtoffer van de maatschappij. Zijn stem is zijn laatste wapen om zich af te zetten tegen het onaf-

zetbare. Hij vindt zichzelf terug in het betere Vlaamse levenslied. Komt de hoop zo alsnog om het hoekje kijken?"

FLITS

's Avonds brengt Nico Sturm uit het vierde jaar kleinkunst aan de Studio Herman Teirlinck zijn stuk *Vluchtdier*. Een jongen constateert dat zijn 'meiske', zijn vluchtdier, weg is. Hij moet genezen van de schok en gaat in therapie in een muziekgewenningsgroep. *Vluchtdier* is voor Sturm wat Laura voor Petrarca was: "Iemand die je in een flits in de disko of aan een bushalte ziet, of aan de kassa van de Delhaize. En telkens opnieuw keer je terug naar die plaats waar je haar voor het eerst zag." Het beeld van het meisje wordt een vlucht uit de geluiden en de muziek van de werkelijkheid. Stijn Norga op gitaar en Florejan Verschuieren op piano begeleiden Sturm bij zijn spel.

Nog muziek dan, zij het niet meer als therapie maar als *entr'acte*. Het Roeland Alen 4-tet — uit het vierde jaar jazzopleiding van het Lemmensinstituut — zal een uitgebreid en funky repertoire brengen met vooral nummers uit de jaren zestig. De *postop-jazzscene* van die tijd wordt gekenmerkt door een explosie van stijlen. De jongens van het kwartet zullen deze gevarieerde klanken combineren met een eigen en hedendaagse sound tot een heerlijk mengelmoes van *hardbop* tot herwerkingen van populaire deuntjes.

En ook dans moet er zijn. Voor de eerste maal staat er op Kura's teaterfestival hedendaagse dans geprogrammeerd. Siliva Ubieta Rodriguez volgde eerst een opleiding aan het conservatorium in Sevilla waarna

ze zich in Parijs in de hedendaagse dans vervolmaakte. Uiteindelijk rondde ze haar opleiding af bij de P.A.R.T.S.-school (Performing Arts Research and Training Studio's) van Anne-Theresa De Keersmaeker. Sinds 1997 heeft ze zich al op verschillende dans- en kunstenfestivals bewezen waaronder De Beweging in Antwerpen en het Kunstenfestival des Arts in Brussel, en nu dus ook op *Voix Gras*.

Voor de laatste maal teater dan, met Adriaan Van Aken uit het tweede meester-

jaar regie aan het Rits. Hij greep terug naar de tekst *Een Dwaallicht* van Willem Elsschot. *Een Dwaallicht* vertelt een verhaal van vrede en vriendschap, van omgangsvormen die geperverteerd geraken. Over drie mannetjes die hun meisje kwijt zijn. Over Laarmans die hun doortocht voorbereidt.

De tekst staat voor Van Aken centraal, omdat er in Elsschot's teksten nu eenmaal staat wat er staat en omdat daar weinig aan toe te voegen valt. "Personage en tekst zijn twee dingen naast elkaar. De tekst moet op het personage inwerken, het personage niet op de tekst," stelt Van Aken. "Daarom hebben we er in deze voorstelling voor gekozen om de tekst te brengen op een totaal andere manier waardoor alle zinnen en woordgroepen aan kracht winnen. Door ze van elkaar los te koppelen, herwinnen ze hun veelheid aan betekenis. Dat is het mooie eraan. Het opent zoveel nieuwe perspectieven dat de kijker zijn eigen betekenis maakt."

En dan is het gedaan. Doek over *Voix Gras*, zaallichten aan, een publiek dat tevreden roezemozend naar buiten gaat. Nee. Eerst is er nog een stemming — de toeschouwer bepaalt immers wie met de prijzen gaat lopen — en de uitreiking van de publieksprijs. Waarna iedereen kan gaan feesten in de Stubar alwaar DJ's Groove Merchant en Frederik Maes plaatjes ten dans zullen draaien. Het zal dan ook niet verbazen dat het festival officieus pas in de vroege uurtjes zal eindigen.

Matthieu Van Steenkiste

Voor alle informatie: zie kader.

held die tegelijkertijd een moordenaar is. Eerst gelauwerd, zal hij later terechtgesteld worden. Het stuk toont de relativiteit aan van goed en kwaad en hoe de ene volksidentiteit zich afzet tegen de andere. Een stad, één moordenaar/overwinnaar, één

Agenda Voix Gras

Dinsdag 27 maart:

20u30 - 21u: "Manuela en de schoonheid van de dingen"
21u - 21u45: "The Houston SuperBand" en "De Horatiër"
22u - 22u30: "Mijn Broer en ik en Pipidoe"

Woensdag 28 maart:

13u - 14u: UUR KULTUUR
20u - 21u: "Vluchtdier"
21u - 21u45: Het Roeland Alen 4-tet en dans door Siliva Ubieta Rodriguez
22u - 22u45: "Een dwaallicht"
23u15: Uitreiking publieksprijs
Vanaf 23u30: Festivalfeest in de Stubar

Kaarten kunnen gereserveerd worden op 016/20.81.33. Per voorstelling betaalt u met Stuckaart in voorverkoop 100 frank, aan de deur 125 frank. Zonder Stuckaart wordt dat respectievelijk 125 en 150 frank. Dagtickets kosten 150 frank of zonder Stuckaart 200. Het festivalfeest is gratis.

√ Enkel voor beschuit kom ik eruit.
 √ Ufo-golf teistert Leuven. Veto-fotografen van de aardbol verdwenen. De aarde behoort aan de aliens toe.
 √ Star Trek onmiddellijk geschrapt wegens beledigend voor onze nieuwe heersers.
 √ Nochtans, "resistance is futile".
 √ Nieuwe regel voor het Veto-verkiezingsreglement: hoofdredakteur en redaktiesekretaris leggen eerst een *love test* af via internet.
 √ Op zijn minst moet het gaan om een lesbische, kreupele negerin die het hele jaar wil fietsen met een aan syfilis lijdende kangoeroe.
 √ Nieuw examenreglement noopt academische overheid tot het invoeren van een verplicht vak "Overdrachtregelingen & Vrijstellingen: capita selecta". Rekenmachientje niet vergeten!
 √ Ook proffen en assistenten worden verplicht deel te nemen. Slaagsijfers worden uit deze hoek niet verwacht.
 √ Baron André Alen mag naar het Arbitragehof. Oosterlinck wacht nog steeds op een lintje. Een medaille of een eredoktoraat mag ook. Misschien kan de Turkse regering worden overtuigd?
 √ Anti-fascistische akties nemen toe. AP1 werd al met de grond gelijk gemaakt. Deze dinsdag om 19u grote *betoging* aan het Stuc. Sloophamers en valhelmen kunnen handig zijn.
 √ André: "Am I hot or not?" Stem nu: <http://www.hotornot.com/r/?eid=BQSMRZ&key=UTA>. Hopelijk raakt hij door de aanvaardbaarheidsronde.

√ Bij deze is de vraag uit de wereld naar het erotische gehalte van onze rector.
 √ Elsje, veel beterschap!
 √ Wat was dat met die limo en die dikke neger, Jeroen?
 √ Live long and prosper.
 √ Joost, veel sukses met je nieuwe job. Doe de boel daar niet ontploffen!
 √ Dixit redakteur DTP: "het is waar. Ik weet het van Bessie en Adriaan."
 √ Marie-Anne, kusje van brachymorf.
 √ Jurriaan: h bhjgkffhjk ljk kh hjhkl; kb bbbbbbbsggggg = nnnnnnnnnnbggg h h b nnnn:nn
 √ Verlicht presesschap zoekt egostrelende funktie.
 √ Leren splitsen blijkt moeilijk
 √ Ook veel groetjes aan Jeannine.
 √ Mini-rokjes rule!
 √ Meer mini-rokjes op Sora.
 √ Of wat er nog van over is.
 √ Groeten aan Marion, mijn Maltese godin, T.
 √ Zomeruur?! Het regent verdorie!
 √ Kunnen de lessen geen uur later beginnen?

JO MEUWISSEN
 Alle verhuur
 Video-, klank- en lichtmateriaal
 Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR
 met of zonder D.J.
KARAOKE (5000 BEF)

016/201.301

(advertentie)

AGENDA & AD VALVAS

MAANDAG

20.00 u **TEATER** Voix Gras Teaterfestival: Pieter Embrechts als Oorgetuige, Yvonne, Dries Helsen, Steven Beersmans en Ruud Gielen geven het beste van zichzelf, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175/200, org. Kultuurraad.
 20.00 u **FILM** 'What's eating Gilbert Grape?', in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Grand Cru.
 22.00 u **TEATER** Teaterfestival Voix Gras, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175, org. Kura.
 22.30 u **FILM** New Harvest: 'Adieu, Plancher des Vaches', in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.
 22.30 u **FILM** 'Adieu, plancher des vaches', in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.

DINSDAG

20.00 u **CLAIR-2-OBSCUR**, in Stadschouwburg Leuven, toeg. 200/250, org. Madock.
 20.00 u **FILM** New Harvest: 'Adieu, Plancher des Vaches', in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.
 20.00 u **TEATER** Teaterfestival Voix Gras, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175, org. Kultuurraad.
 22.00 u **TEATER** Teaterfestival Voix Gras, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175, org. Kultuurraad.
 22.30 u **FILM** Grand Cru: 'What's eating Gilbert Grape?', in Stuczaal, toeg. 100/125/1050/175, org. Stuc.

WOENSDAG

u **KONSERT** Interfacultaire Bigband, in Zaal

Metropol, toeg. 200/250/300/350.
 14.00 u **FILM** 'Rue Haute', in Vlaams filmmuseum.
 20.00 u **TEATER** Teaterfestival Voix Gras, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175, org. Kultuurraad.
 20.00 u **FILM** 'Rue Haute', in Vlaams filmmuseum.
 20.00 u **KONSERT**, in Predikherenkerk, toeg. 400, org. CC Leuven.
 20.30 u **TEATER** Maatschappij Discordia, in Stuczaal, toeg. 200/250/300/350, org. Stuc.
 22.00 u **TEATER** Teaterfestival Voix Gras, in Vlamingenstraat 83, toeg. 100/125/150/175, org. Kultuurraad.

DONDERDAG

20.00 u 'Bonjour micro', stand-up comedy, in Wagehuys, toeg. 450, org. CC Leuven.
 20.00 u **DANS** 'Pop-Up Songbook' door Compagnie ZOO, in Stadschouwburg, toeg. 450, org. CC Leuven.
 20.30 u **TEATER** Maatschappij Discordia, in Stuczaal, toeg. 200/250/300/350, org. Stuc.
 20.30 u **KONSERT** Wondabraa, in Stuczaal, toeg. 200/250/300/350, org. Stuc.

VRIJDAG

20.00 u **KONSERT** Dubbelprogramma Didier François & Alicantes en Didier François & Philip Masure, in Wagehuys, toeg. 450, org. CC Leuven.
 20.30 u **TEATER** Maatschappij Discordia, in Stuczaal, toeg. 200/250/300/350, org. Stuc.

ZATERDAG

20.00 u **KONSERT** Will Tura in konsert, in Minnepoort, toeg. 1350, org. Vriendenkring 2000 VZW.

ZONDAG

20.00 u **KONSERT** 'Stabat mater' van Francis Poulenc door het Vlaams Radio Koor en Orkest,

, in Stadschouwburg, toeg. 200/400/600, org. CC Leuven.

WOENSDAG

20.00 u **KONSERT** 'Stabat mater' van Joseph Haydn door La Petite Bande. Inleiding door Sigiswald Kuijken in de foyer om 19.00 u, in Stadschouwburg, toeg. 480/780/980, org. CC Leuven.

VRIJDAG

20.00 u **TEATER** K.T. De Margriet, in Stadschouwburg, org. CC Leuven.

ZATERDAG

20.00 u **TEATER** K.T. De Margriet, in Stadschouwburg, org. CC Leuven.

Alfa

• 28/03 om 13.00 u: Presidiumverkiezingen, in perma. • 28/03 om 20.00 u: Lezing kommandant Dewinne: Forensische archeologie in het gerechtelijk onderzoek in MSI. • 28/03 om 22.00 u: Kalf-fuif, in Blauwe Kater.

Ekonomika

• 28/03 Flower-Power-avond, in Dulci. • 16/04 Kiesweek.

Eoos

• 27/03 Verkiezingsdebat. • 28/03 om 14.00 u: Verkiezingen, in 7e verdieping Erasmushuis. • 29/03 Tapnamiddag, in Fak Letteren. • 29/03 om 14.00 u: Verkiezingen, in 7e verdieping Erasmushuis. • 29/03 om 22.00 u: Cocktailavond, in perma.

Historia

• 29/03 Fuif, in Samambaia.

Klio

• 26/03 Piamatapavond met optreden van Pocket 21, in Fakbar Letteren. • 28/03 om 22.00 u: Verkiezingen + Kalf-fuif, in Blauwe Kater.

Medica

• 29/03 Aftap Doc's Bar, in Doc's Bar.

Politika

• 28/03 om 21.00 u: Porto- en wijnavond, in Politika Kaffee.

VTK

• 29/03 Honderd dagen, in 't Elixir.

**Eigen lof stinkt...
ons bier niet**

Inloggen: steek je studentenkaart in de A-drive

Fet Leuven Universitair Dienstencentrum voor Informatika en Telematika (Ludit) is verantwoordelijk voor alle computerdiensten van de KU Leuven. Negen vaste medewerkers en een aantal jobstudenten zorgen om de beurt voor de goede gang van zaken in de PC-klassen op de lokaties Dekenstraat, Kampus Arenberg en Rekencentrum. We vroegen een Luditverantwoordelijke die sinds 1995 actief is en een junior die in oktober startte hoe ze waken over de computerinfrastructuur en wat ze nog meer doen dan diskettes verkopen.

Veto: *Wat houdt uw functie precies in?*

Junior: «Wij zijn verantwoordelijk voor de uitbating van de PC-klassen. Konkreet houdt dit in dat we zorgen dat op technisch vlak alles goed verloopt. Verder verkopen we diskettes en printkaarten en houden we een oogje in het zeil.»

Veto: *De PC-klassen van de Dekenstraat zijn vierentwintig uur per dag open. Wat doet een student hier in hemelsnaam om vier uur 's nachts?*

Junior: «Dat vraag ik me soms ook af. De bezoekersaantallen van de nachtelijke uren worden bijgehouden en ik moet zeggen dat er 's nachts niet zo veel volk zit. Meestal gaat het om buitenlandse studenten uit een andere tijdszone die met landgenoten willen communiceren. Eigenlijk is dat goed te combineren met uitgaan: je kan je mail komen lezen om een uur of twaalf voor je naar een fuif gaat, of om vier uur wanneer je terugkomt.»

Senior: «Een aantal studenten spelen tot in de vroege uurtjes spelletjes of zitten te chatten, maar dat zijn er niet zo veel.»

Veto: *Is er door de snelle uitbreiding van KotNet een vermindering te zien in het aantal gebruikers?*

Senior: «Nee, integendeel. Het aantal gebruikers blijft praktisch hetzelfde. De mensen die KotNet hebben, komen ook nog naar de PC klassen maar dan 's middags en tussen twee lessen door. Voor sommigen onder hen is dat een manier om de tijd te doden alhoewel er toch vele studenten zijn die nuttige dingen doen zoals het schrijven van een eindwerk of een paper.»

FLIPPO

Veto: *Krijg je soms rare vragen van hulpeloze studenten die er echt niets van bakken?*

Senior: «De kennis is erg verspreid; sommigen weten veel af van computers terwijl je anderen veel moet uitleggen. Een tweetal jaar geleden was er een buitenlandse student die me kwam vertellen dat hij problemen had om in te loggen. Hij had zijn studentenkaart in de A-drive gestopt, en dat bleek niet te werken. In het diskettestation ben ik nog andere dingen tegengekomen zoals flippo's.»

Junior: «Echte domme vragen bestaan niet, maar soms vraag ik me toch wel af hoe het mogelijk is dat een negentienjarige niets afweet van computers. We leven in een maatschappij waar je niet aan werk geraakt als je de basis van Windows niet onder de knie hebt en toch krijg je soms de vraag hoe je een bestand moet opslaan. Blijkbaar schort er iets aan het middelbaar onderwijs.

Misschien leert men daar te veel theoretische dingen in de aard van *nulletjes en ééntjes* in plaats van het gebruik van bekende programma's. Wat er ook vaak voorkomt, zijn onbeschofte studenten die klagen dat een bepaald programma niet werkt of dat er geen plaats vrij is. Ze moeten wel weten dat de

PC-klassen eigenlijk bedoeld waren om les te geven en dat ze blij mogen zijn dat die op vrije uren ter beschikking van de studenten staan.»

Veto: *Oefenen jullie veel controle uit op zaken als porno, illegale MP3's en hacking?*

Senior: «We lopen regelmatig rond om te controleren. Wanneer we dan studenten dingen zien doen die niet mogen, krijgen ze een waarschuwing. Meestal gaat het over studenten die seksites bekijken. De ergste dingen gebeuren volgens mij wel via KotNet. We houden ook een beetje in het oog welke gebruikers veel *verkeer* veroorzaken. Sommige studenten downloaden veel films, wat niet mag. Er bestaat geen echte limiet, maar wie bepaalde grenzen overschrijdt, wordt gewaarschuwd.»

Junior: «Programma's zoals Napster vereisen dat je allerlei gegevens op de harde schijf opslaat, maar meestal is dat niet mogelijk in de PC-klas.

Bovendien worden alle computers wekelijks helemaal leeggehaald en opnieuw geïnstalleerd.»

Veto: *Bestaat er zoiets als een favoriete plaats voor het uitvoeren van dingen die het daglicht niet mogen zien? De laatste rij bijvoorbeeld?*

Senior: «Er zijn wel wat studenten die zich 'strategisch' opstellen om minder opgemerkt te worden wanneer ze dingen doen die niet mogen. Vooral de PC van de begeleider is een gegeerde plaats. Deze PC heeft meestal een andere oriëntatie dan de overige zodat men minder makkelijk kan zien wat je aan het doen bent. Voor studenten is het echter verboden die te gebruiken.»

Junior: «In de Dekenstraat wil men de lokalen herinrichten zodat het scherm naar de ingang gericht staat en er een sociale controle ontstaat.»

thuishoren op de computers werken. Het volstaat dat een student zijn logingegevens doorgeeft om hier groepen ongewenste bezoekers te krijgen. Hier in de Dekenstraat gaat het vooral om studenten van het naburige Groep T. Die mensen kunnen we alleen vragen het gebouw zo snel mogelijk te verlaten. De student die zijn gegevens heeft doorgegeven komt er minder goed vanaf: de sanktie is een verbod van veertien dagen. Zo leren die hun lesje snel.»

MOEDER

Veto: *Komt het voor dat vader of opa even gratis komt surfen op naam van zoon- of dochterlief?*

Senior: «Meestal gaat het om vrienden of vriendinnen die gebruik maken van de login van een student, maar soms treffen we inderdaad wel ouders, broers of zussen aan. Vooral tijdens de examens kan het bijvoorbeeld

gebeuren dat een moeder de mailbox van de studerende student komt checken. Dan zijn we niet zo streng.»

Junior: «Er komen hier wel een paar oudere mensen waarvan je je afvraagt wat die hier zitten te doen. Ik veronderstel dat het personeel is. In principe moet iedereen zijn studentenkaart bovenop de PC

leggen, maar nul komma nul procent doet dat. Soms vragen we aan iedereen om de studentenkaart te tonen en zo halen we er wel wat mensen zonder toestemming uit.»

Veto: *Zijn er studenten die tijdens de examenperiode toch nog de PC-klassen dagelijks frekwenteren?*

Senior: «We merken een evolutie doorheen het academiejaar. In het begin wordt er veel meer 'gespeeld'. Naarmate het jaar vordert wordt er echter meer aan studie gedaan en minder aan spel. Toch zijn er een

«Sommige studenten zijn echte vaste klanten. Ze zitten hier wekelijks uren 's nachts te chatten, en na verloop van tijd begin je die wel te kennen. Meestal moeten die hun jaar dan bissen. Er zijn hier mensen die echt moeten afkicken van de computer. Gisteren hoorde ik een meisje tegen haar vriend klagen dat ze dringend moest stoppen met zoveel te mailen, maar dat ze er niet zo goed in slaagt. Het ergste is mailen, chatten en recent ook het sturen van SMS-berichtjes.»

Junior: «Internet kan verslavend zijn en er zijn mensen die daar niet goed mee kunnen omgaan, maar ik denk niet dat wij de taak hebben om erop te wijzen dat ze verkeerd bezig zijn. Normaal moet je als volwassene, zeker als je aan een universiteit studeert, een beetje zelfdiscipline hebben. Het eerste jaar dat ik hier student was, heb ik ook enkele maanden heel veel gechat, maar na een tijdje word je dat wel beu.»

TRANEN

Veto: *Komen er veel drama's voor in de aard van een verloren diskette met het eindwerk erop?*

Senior: *(lacht)* «Ja, dat is jaarlijkse kost. Er zijn mensen die een belangrijk werk of een thesis op een diskette bewaren en dan verliezen ze die of gebeurt er iets zodat de diskette niet meer te lezen is. Dat zorgt voor immense problemen, maar er is spijtig genoeg niets aan te doen. Het veiligste is steeds meerdere kopies van belangrijke zaken te maken en het op de studenten-FTP-server te bewaren.»

Junior: «Soms is het echt wel erg. Een student is hier eens in tranen uitgebarsten toen zijn diskette niet meer werkte. Het was een eerstejaarsstudent die een werkje enkel op diskette had bewaard. Op een of andere manier, waarschijnlijk was de diskette te dicht bij een magnetisch veld gekomen, was die onbruikbaar geworden. Het was wel geen thesis, maar dat speelt geen rol voor mij. Ik had echt medelijden omdat de jongen er veel tijd had ingestoken. Je moet echt oppassen met die dingen: diskettes gaan heel snel stuk.»

Veto: *Wat denken jullie zelf van het internet?*

Junior: «Het is een prachtig medium met zowel veel voor- als nadelen. Zo is er nauwelijks controle mogelijk en dat leidt tot

een aantal misbruiken en wantoestanden. Zaken als kinderporno zijn heel gemakkelijk te vinden. Wel biedt het internet heel veel mogelijkheden om te communiceren. Spijtig genoeg — om even te filosoferen — heeft de mens meer communicatiemiddelen dan vroeger, maar kan hij eigenlijk niet zo goed meer communiceren.»

Senior: «Ik vind het leuk dat ik het internet heb zien opkomen. Het is iets wat altijd zal blijven en steeds aan belang zal toenemen. Mijn ouders zeiden me onlangs dat ze het spijtig vinden dat ze uit de boot gevallen zijn. Het is echt iets heel interessant, maar voor sommige studenten kan het een probleem vormen wanneer studie en sociale contacten eronder lijden.»

U bent dus gewaarschuwd. In het vervolg leest u beter de Veto op papier in plaats van op www.veto.student.kuleuven.ac.be.

David Adriaen

(foto archief)

Veto: *Het reglement bepaalt dat studenten kunnen uitgesloten worden om deel te nemen aan examens wanneer ze de regels van de PC-klassen niet naleven. Wordt deze regel echt toegepast?*

Senior: «Ik kan me niet herinneren dat zoiets ooit is voorgekomen. Wat wel regelmatig voorvalt, is dat personen die hier niet

aantal studenten die hier uren per week zitten te spelen. Ook tijdens de examens. Er zijn hier al telefoontjes binnengekomen van ongeruste ouders die tijdens de examens hun zoon niet meer kunnen vinden. Die blijkt dan hier zijn tijd door te brengen achter de computer.»